СЛОВО
SLOVO
Dvojtýždenník gréckokatolíckej cirkvi

5
7.3.1993
ROČ. XXV.
Cena 4 Sk

Ak si Boží Syn,

povedz, nech sa z týchto kameňov stanú chleby. On odvetil: "Napísané je: Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst." Mt 4, 3-4

Tento rozhovor Krista so svojim protivníkom - Satanom počas svojho štyridsaťdenného pôstu na púšti, kde sa pripravoval na svoje verejné účinkovanie, je potvrdením toho, že pokúšanie je tvrdou realitou, v ktorej sa odohráva osobný zápas o spásu každého z nás. Pokúšanie Krista je dôkazom, že ako pravý človek vo všetkom nám podobný okrem hriechu, bol postavený zoči-voči aj pokušeniu a celá perikopa evanjelia, ktorá túto udalosť popisuje, nám dosvedčuje Ježišovo víťazstvo nad Satanom, ktorý od neho nakoniec musel na nejaký čas odísť. Môžeme teda smelo povedať, že iba slobodný tvor, ktorým je na tomto svete jedine človek, je pod stálym vplyvom tajomného pôsobenia Zlého, ktorý vytvára akýsi odpor prostredia, v ktorom sa má človek osvedčiť, v ktorom môže obstáť ako víťaz, ale v ktorom môže padnúť ako porazený. A takýto pád máme zachytený vo Svätom písme hneď u prvých ľudí, ktorí v skúške poslušnosti voči Bohu neobstáli a podľahli pokušeniu Zlého. Počnúc prvým človekom a končiac tým posledným, ktorý bude žiť na tomto svete, bude podliehať tomuto tajomstvu skúšok a pokušení, ktoré samo o sebe ešte nikdy nie je hriechom. Len v skúškach sa môže overiť zrelosť našej slobody a pevnosť našej viery. Boh teda vstupuje pri stvorení človeka do veľkého rizika, že ho môže aj stratiť, keď mu dá rozum a slobodnú vôľu.

Krásne prirovnanie s výzvou triezvosti a bdelosti nám ponúka apoštol Peter, keď hovorí, že: "Váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral. Vzoprite sa mu pevní vo viere a vedzte, že také isté utrpenie dolieha na vašich bratov po celom svete" (1 Pt 5, 8-9). Tento obraz prevzatý z pravdy o prírode, kde každá šelma si musí hľadať svoju korisť, musí skúšať, testovať často i mnoho jedincov, alebo i celé čriedy zvierat, kým zistí, ktoré zviera je buď slabšie vyvinuté, alebo poranené, alebo podvyživené, ktoré nemá v sebe dosť energie na rýchly úspešný únik a toto sa potom stáva korisťou a potravou pre šelmu. To je Bohom určený ekologický zákon, ktorý v prírode dokonale funguje. A nie náhodou vybral aj sv. Peter revúceho leva hľadajúceho svoju korisť ako obraz nášho protivníka, diabla, ktorý v ekológii ducha skúša a testuje každého a hľadá si svoje obete, ktoré by chcel vyrvať z Božích rúk. Ale diablovi sa to nepodarí, ak sa mu vzoprieme pevní vo viere. Čo ale znamená byť pevní vo viere? Predovšetkým v dobrom poznaní Sv. písma, ktorým nás Boh chráni proti lži jeho protivníka, poznaním pravdy, že nás Boh miluje a že vždy chce iba naše dobro, aby sa nám on mohol definitívne darovať. Pevná viera a prítomnosť Svätého Ducha v nás je tou duchovnou energiou, pomocou ktorej sme schopní nie uniknúť pred pokušením, ale ho aktívne zdolať. Ježiš na každú Satanovu ponuku alebo požiadavku odpovedal citátom zo Svätého písma - "napísané je" a

(Pokračovanie na str.2)

Brieždenie

Ešte aj z kríža všetkých objímaš
Voláš nás skloniť koleno
Objímať slnko v Tvojom pohľade
Na Tvoje ruky chodiť
Skladať hlavu
Keď zbavuješ nás viny
Aj z kríža nás objímaš
rukami roztiahnutými

Peter ŽEŇUCH

Z OBSAHU VYBERÁME

Nová evanjelizácia - nové impulzy k láske str. 4

Nové študijno-výskumné centum východných cirkví v Ríme str.11

Pôstna disciplína ... str.13

LITURGICKÝ KALENDÁR NA MAREC 1993

1 P Eudokia, mučenica
2 U Teodot, biskup a mučeník
3 S Eutrop a spoločníci, mučeníci
4 Š Gerazim, úctyhodný
5 P Konón, mučeník
6 S **Druhá zádušná sobota**, štyridsiatidvaja mučeníci v Amorii

7 N **DRUHÁ PÔSTNA NEDEĽA**, Chersonskí mučeníci

8 P Teofilakt, biskup a vyznávač
9 U Štyridsiati mučeníci v Sebaste
10 S Kodrát a spoločníci, mučeníci
11 Š Sofron, biskup
12 P Teofan, vyznávač, úctyhodný
13 S **Tretia zádušná sobota**, Nicefor, biskup

14 N **TRETIA PÔSTNA NEDEĽA - KRÍŽUPOKLONNÁ, Benedikt, vyznávač, Hl. 7, ut.: ev. 7**

15 P Agap a spoločníci, mučeníci
16 U Sabín, mučeník
17 S Alexej, úctyhodný
18 Š Cyril, jeruzalemský arcibiskup
19 P Chryzant a Dária, mučeníci, **Jozef, snúbenec Panny Márie**
20 S **Štvrtá zádušná sobota**, Svätí mučeníci z kláštora sv. Sávu

21 N **ŠTVRTÁ PÔSTNA NEDEĽA**, Jakub, katanský biskup, **Hl. 8, ut.: ev. 8**

22 P Bazil ancyrský, biskup a mučeník
23 U Nikon a spoločníci, mučeníci
24 S Zachariáš, vyznávač **Príprava na sviatok Zvestovania Bohorodičke**
25 Š **ZVESTOVANIE BOHORODIČKE**
26 P **Zbor sv. archanjela Gabriela**
27 S Matrona, mučenica

28 N **PIATA PÔSTNA NEDEĽA**, Hilár, úctyhodný, **Hl. 1, ut.: ev. 9**

29 P Marek, biskup, a diakon Cyril so spoločníkmi
30 U Ján, úctyhodný
31 S Hypát, biskup

Úmysly apoštolátu modlitby na mesiac marec 1993

1. Aby vo svete tajomstva vykúpenia každý trpiaci vedel svoje utrpenie v spojení s Kristom obetovať Bohu za spásu sveta.

2. Aby európske národy objavili svoje kresťanské korene a aby miestne cirkvi oživili misionárske úsilie.

3. Aby sme sa od svätého Jozefa naučili ochotne vziať na seba zodpovednosť v cirkevnom i občianskom živote.

Stretnutie so svätými

Svätý Cyril Jeruzalemský, arcibiskup 18. marca

Tento veľký vyznávač a obranca viery, učiteľ Cirkvi, sa narodil okolo roku 313. Stal sa rehoľníkom a znalcom starokresťanskej literatúry. Vynikal učenosťou a tak ho v roku 348 zvolili za jeruzalemského biskupa.

Už ako kňaz ujal sa najviac katechumenov a ako biskup v tom pokračoval. Ujímal sa tiež nevedomých, chorých, opustených, slabých, chudobných. Žehnal, učil, rozdával. Zašiel až tak ďaleko, že keď už nemal iný prostriedok na zmiernenie ľudskej biedy, popredal aj bohoslužobné nádoby. To prišlo vhod jeho odporcom, ktorí boli nasiaknutí už arianizmom. Biskupa Cyrila zosadili z biskupského stolca.

Potom bol zosadený jeho odporca Akácius a Cyril bol pozvaný späť. Tak sa jeho zosadenie zopakovalo ešte dvakrát. Trikrát zosadený, ale vždy pre vynikajúcu charizmu lásky. Cyrila to nezlomilo. Nesklátilo ho ani vyhnanstvo. Napísal 24 katechéz s hlbokým obsahom. Zvlášť sa uprel na sviatosť krstu, birmovania a Eucharistie. Od neho pochádza záznam o spôsobe prijímania Eucharistie na ruku. Po vyhnanstve veľmi požehnane účinkoval ešte niekoľko rokov v Jeruzaleme.

V roku 381 sa zúčastnil na Carihradskom všeobecnom cirkevnom sneme.

Spravujúc jeruzalemskú cirkev takmer 35 rokov, zomiera 16. marca 386. Je príkladom nesmiernej lásky k Bohu a ľuďom, jej šíriteľom za každých okolností.

Ak si Boží syn

(Dokončenie zo str.1)

bránil sa teda slovom, ktoré vychádza z úst Božích. Tu zdôrazil, že náš život sa neudržiava a nezávisí len od hmotného chleba, ale omnoho väčšiu silu pre pravý život v Bohu dostávame z jeho slov. Z nich pramení pravá energia obstáť vo všetkých pokušeniach nášho života. A tie pokušenia prichádzajú na každého človeka od začiatku užívania vlastného rozumu a slobodnej vôle až po jeho posledný výdych. Aj tam sa ešte zlý duch pokúša ovplyvniť situáciu v náš neprospech.

Všimnime si teraz, ako sa toto konštatovanie potvrdilo aj na Ježišovom živote. Sv. Lukáš píše: "Ježiš sa vrátil od Jordánu plný Svätého Ducha. Duch ho vodil štyridsať dni po púšti a diabol ho pokúšal (Lk 4,1-2). Všimnime si faktu, že Ježiš bol plný Sv. Ducha, ktorý pokušenie nevylučuje, ale pokušiteľ vtedy nemá šancu na úspech. Ak by sme sa spoliehali len na ľudské prostriedky proti zbraniam diabla, neobstojíme a náš pád je istý. Pre nás tiež víťazstvo v pokušení môže zaistiť iba sila Sv. Ducha, ktorý nám vnuká správne reakcie a rozhodnutia. V závere tejto perikopy sv. Lukáš píše: "Keď diabol skončil všetko pokúšanie, načas od neho odišiel" (Lk 4,13). Prečo ho nenechal definitívne na pokoji, keď musel od neho odísť s takým fiaskom? Diabol sa nikdy nevzdáva, ale pokračuje a využíva všetky príležitosti, najmä pre človeka zvlášť kritické a ťažké životné situácie, kedy si myslí, že dosiahne nejaký úspech. Pokúšal sa o to aj u Ježiša a využíval na to jeho hlavných odporcov - farizejov a zákonníkov, ktorí ho často rôznymi spôsobmi pokúšali. A prišla aj tá posledná a najťažšia Ježišova hodina, keď pribitý na kríži v agónii svojho umierania dostáva od diabla ústami rúhačov pod krížom opäť tú istú známu vetu ako kedysi na púšti: "Ak si Boží Syn - zostúp z kríža" (Mt 27,40). A on nezostúpil (ani tu diabla neposlúchol), pretože kvôli tejto hodine prišiel na svet, aby práve v tejto hodine bol poslušný jedine svojmu Otcovi, čím zvíťazil nad smrťou, ším porazil diabla a čím zachránil človeka.

Ďakujme mu spoločne za toto víťazstvo.

o. RNDr. Jozef VOSKÁR

Strata citlivosti pre hriech

"Ak hovoríme, že nemáme hriech, klameme sami seba a nie je v nás pravda." (1 Jn 1, 8)

(Pokračovanie z čísla 4.)

Správne a zdravé ľudské svedomie citlivo reaguje na dobré i zlé. Žiaľ, aj v našej dobe sme svedkami, že svedomie mnohých ľudí trpí rozličnými chorobami. Jednou z nich, príznačnou pre naše časy, je strata citlivosti pre hriech. Je to akoby "vírus", ktorý sa dostal do "programového systému" ľudského vnútra, srdca, svedomia. Táto choroba svedomia zapríčiňuje katastrofálne následky v mravnom živote jednotlivcov, spoločenstiev i celého ľudstva. Jej príčinami, dôsledkami, ale aj liečbou sa zaoberá Svätý Otec Ján Pavol II. v apoštolskej exhortácii RECONCILIACIO AT PENITENTIA - Zmierenie a pokánie. Konštatuje v nej, že citlivosť pre hriech súvisí s citlivosťou človeka pre Boha. Hoci túto citlivosť nemožno úplne v človekovi vymazať, predsa sme svedkami jej veľkého útlmu. Svätý Otec doslovne o tom hovorí: "A predsa v dejinách sa nezriedka stáva, že vo viac alebo menej dlhých obdobiach a pod vplyvom najrozmanitejších činiteľov mnohí ľudia majú mravné svedomie vážne zatemnené. Pred dvoma rokmi počas rozhovorov s veriacimi som sa pýtal: "Máme správny názor na svedomie? Vari nehrozí súčasnému človekovi nebezpečenstvo, že sa mu zatemní svedomie? Alebo že bude mať znetvorené svedomie, že dôjde k znecitliveniu alebo uspaniu svedomia?" Mnoho náznakov svedčí, že v našej dobe také zatemnenie jestvuje, a tým viac znepokojuje, že toto svedomie, ktoré koncil definoval ako "najtajnejšie jadro a svätyňa človeka" úzko súvisí s ľudskou slobodou." Svedomie je teda v hlavnej miere základom vnútornej dôstojnosti človeka a zároveň aj jeho vzťahu k Bohu." Preto je nevyhnutné, že v takejto situácii sa zahmlieva aj citlivosť pre hriech, ktorá je úzko spojená s mravným svedomím, s hľadaním pravdy a s vôľou zodpovedne používať vlastnú slobodu. Zároveň so svedomím sa zatemňuje aj citlivosť pre Boha. Ak sa stratí tento rozhodujúci orientačný bod, stratí sa aj citlivosť pre hriech. Preto tiež môj predchodca Pius XII. mohol vyhlásiť slovami, ktoré sa stali príslovečnými, že "hriechom nášho storočia je strata citlivosti pre hriech" (REC, 18)

Damian POLOMSKÝ

Pod krížom

Dnes som prvýkrát videl skutočnú lásku.
Hľadela na mňa z kríža.
Zlomený kvet s omamnou vôňou.
Strieborné kvapky rannej rosy padali na mňa
z jeho lupeňov a pozdvihli ma zvädnutého
k životu.
Zavlažený láskou z kríža odchádzam šťastný
v ústrety Ukrižovanému.

V ďalšej časti svojho uvažovania sa Svätý Otec zameriava na príčiny javu straty citlivosti pre hriech u dnešných ľudí. Za hlavný "vírus" spôsobujúci túto chorobu svedomia označuje "sekularizmus". O tomto jave hovorí: "Sekularizmus, ktorý svojou povahou a definíciou je ideovým a mravným hnutím, usilujúcim sa o humanizmus, ktorý úplne odhliada od Boha, sa celkom sústreďuje na kult výkonu a výroby a je zachvátený horúčkou spotreby a pôžitkov bez toho, že by bral zreteľ na nebezpečenstvo, že môže "stratiť svoju dušu", nevyhnutne podkopáva citlivosť pre hriech, a tá sa potom obmedzuje nanajvýš na to, čo uráža človeka. Práve tu sa prejavuje trpká skúsenosť, na ktorú som už poukázal v prvej encyklike, že človek síce môže budovať svet bez Boha, ale tento svet sa nakoniec obrátil proti samému človekovi. ... Táto citlivosť pre hriech sa v súčasnej spoločnosti stráca aj v dôsledku mylných výkladov, do ktorých upadáme, keď pozorujeme určité výsledky ľudských vied" (Rec, 18). Tu sa Svätý Otec zvlášť dotýka nesprávnej aplikácie vedeckých výsledkov z oblasti psychológie, či sociológie a antropológie. Tieto náhľady majú často tendenciu znižovať zodpovednosť človeka za jeho mravné konanie pod vplyvom určitých sociálnych či antropologických okolností.

Za ďalšiu príčinu straty citlivosti pre hriech Svätý Otec považuje prostredie, v ktorom je oslabené etické cítenie, kde sa relativizujú morálne predpisy a popiera sa ich absolútna hodnota a platnosť. "Tu ide o skutočné" prevrátenie a pád mravných hodnôt, problém nie je natoľko v neznalosti kresťanskej etiky, ale skôr v nedostatku zmyslu, základov a kritérií mravného postoja. Účinok tohto prevrátenia etických hodnôt pozostáva vždy aj v tom, že pojem hriechu sa oslabí natoľko, že sa nakoniec skoro tvrdí, že hriech síce jestvuje, ale sa nevie, kto sa ho dopúšťa. Citlivosť pre hriech nakoniec sa stratí aj vtedy - a k tomu môže prísť vo vyučovaní mládeže, pri hromadných oznamovacích prostriedkoch, ba dokonca aj v rodinnej výchove - , keď sa hriech mylne stotožňuje s chorobným pocitom viny alebo aj s jednoduchým prestupovaním právnych noriem a predpisov.

Strata citlivosti pre hriech je teda formou alebo výsledkom popierania Boha, a to nielen vo forme ateizmu, ale aj sekularizmu. Ak hriech je prerušením synovského vzťahu k Bohu za tým cieľom, aby sa život človeka vymanil z jeho poslušnosti, vtedy hrešiť neznamená len popierať Boha, hrešiť znamená aj žiť, ako keby Boh nejestvoval, vytrieť ho z každodenného života... V takejto situácii zatemnenie alebo oslabenie citlivosti pre hriech vyplýva jednak z odmietania akéhokoľvek vzťahu k nadprirodzeniu v mene nároku na osobnú autonómiu, jednak z toho, že sa človek podrobuje mravným vzorom, ktoré nanucuje verejná mienka a správanie sa väčšiny, hoci jeho svedomie to odsudzuje, a jednak z dramatických spoločensko- hospodárskych pomerov, ktoré utláčajú veľkú časť ľudstva a spôsobujú, že ľudia sú náchylní vidieť chyby a viny len v spoločenskej oblasti, hlavne však zo zahmleného presvedčenia, že Boh je naším Otcom a že vládne nad životom človeka." (Rec, 18)

o. Pavol JANÁČ

Nová evanjelizácia - nové impulzy k láske

VÝZNAM NOVEJ EVANJELIZÁCIE

Podľa zámerov Sv. Otca a synodálnych otcov je potrebné vidieť novú evanjelizáciu ako úlohu, ktorá pramení z veľkých a nových udalostí, ktoré sám Boh vykonal a koná v našej dobe. "Pre kresťanov" - píše synoda -" sa v týchto udalostiach prejavil ozajstný "kairos" ("príhodnejšia doba") dejín spásy a veľká výzva, aby sme pokračovali v obnovenom Božom diele..." (čl.1). Nová evanjelizácia sa iste rodí z misijného poslania zmŕtvychvstalého Krista, ale dostáva dnes nový impulz prítomnosti jeho Ducha i v tom, čo sa deje uprostred nás. Práve preto nehľadí nová evanjelizácia predovšetkým alebo prevažne na minulosť, ale je otvorená prítomnosti a budúcnosti. "Nie je plánom tzv. reštaurácie Európy minulosti, ale podnetom k znovuobjaveniu vlastných kresťanských koreňov a k premene civilizácie na duchovne hlbšiu, naozaj kresťanskejšiu a tým i plnšie ľudskú civilizáciu" (čl.3). "Novosť" novej evanjelizácie je teda potrebné vidieť z dvoch hľadísk. "Na jednej strane" - píšu synodálni otcovia -" sa nazýva novou evanjelizáciou preto, že Duch Svätý činí Božie slovo stále novým a pôsobí neustále v ľudskom vnútri" (zrv. J 3,2). V omši sv. na úvod synody Ján Pavol II. zdôraznil, že Duch Svätý ešte neskončil odhaľovanie" nevyčerpateľného bohatstva slova Božieho (2). Novosť evanjelizácie teda vyžaduje schopnosť načúvať a byť v súlade s tým, čo nám Duch Svätý chce dnes dať pochopiť zo Slova života, ktoré nám Kristus daroval raz navždy. V tomto zmysle sa nám zdá byť podstatné, aby naše cirkvi zamerali svoju pozornosť na charizmy, ktoré chápu a uskutočňujú evanjelium a ktoré chápu a uskutočňujú evanjelium a ktoré Duch Svätý dnes v cirkvi podnecuje, ako to zdôrazňujú synodálni otcovia v 5. bode Deklarácie.

Na druhej strane je táto evanjelizácia nová preto, že "nie je nemenej viazaná výlučne na určitú civilizáciu, lebo evanjelium Ježiša Krista môže žiariť vo všetkých kultúrach" (čl.3). Evanjelizácia musí mať schopnosť zasadiť novosť Kristovho evanjelia do každej historickej epochy a odpovedať na všetky výzvy a na všetky otázky ľudí každej doby.

V krátkosti: nová evanjelizácia je novou, keď dokáže skĺbiť novosť Slova s novosťou dejín načúvaním hlasu Ducha Svätého a poslušnosťou voči jeho nabádaniam.

ÚSTREDNÝ BOD NOVEJ EVANJELIZÁCIE

Pokiaľ ide o ústredný bod novej evanjelizácie, sú slová synody veľmi jasné a interpelujúce. "Ústredným bodom tejto evanjelizácie sú slová: Boh ťa miluje, Kristus prišiel na svet pre teba. Keď cirkev hlása tohoto Boha, nehovorí o dajakom neznámom bohu, ale o Bohu, ktorý nás tak miloval, že sa jeho Syn stal pre nás človekom. Sám Boh sa k nám približuje, rozpráva sa s nami, zjednocuje sa s nami, je teda skutočným "Emanuelom" (zrv. Mt 1,23)" (čl.3).

Snahou nedávnej Biskupskej synody pre Európu bolo premeniť teoretickú teologickú reflexiu na skúsenosť preniknúť skrze viery a lásky do reality, ktorá je ústredným a vždy novým výsledkom spásy.

Ústredným bodom novej evanjelizácie nemôže byť nič iného než osoba Ježiša Krista, definitívne zjavenie lásky Božej k človeku. Nestačí teda - ako zdôraznila encyklika Redemptoris missio - hlásať evanjeliové hodnoty a a oddeľovať ich dajakým spôsobom od Krista. Je potrebné hlásať Jeho. Kresťanská viera sa rodí iba tam, kde dnešný človek, stretávajúci sa s osobou Krista zvestovaného v úplnosti, môže povedať spolu s apoštolom Jánom: "Tiež my sme spoznali lásku, ktorú má Boh k nám a veríme v ňu" (1 J 4,16).

Na druhej strane - upresňuje ešte záverečná Deklarácia - evanjelizácia smeruje svojou podstatou k budovaniu cirkvi, "ktorej rast začína hlásaním Slova a udeľovaním základných sviatostí" (čl.3). Kristus je naozaj hlásaný a vierou naplno prijímaný iba tam, kde sa rodí cirkev, ktorá je telom Kristovým, Kristom, ktorý sa realizuje "úplne vo všetkých veciach!" (zrv. Ef 1,23).

Nová evanjelizácia nie je preto niečím iným než slobodným začlenením človeka do autokomunikácie trojjediného života Lásky, ktorá sa odohráva v cirkvi ku spáse všetkých ľudí. Práve tak, ako píše avanjelista Ján: "Ako ty, Otec, vo mne a ja v tebe, aby i oni boli v nás, aby tak svet uveril, že ty si ma poslal" (J 17,21). Táto autokomunikácia má svoje centrum a svoj nástroj v Kristovom veľkonočnom tajomstve, do ktorého je včlenená i cirkev a ktorého znovuprežívaním môže s Ježišom a v Ježišovi prinášať ľuďom spásu.

Toto všetko je vyjadrené v záverečnej Deklarácii v časti, ktorá bezpochyby tvorí stred celého dokumentu a kľúč k jeho čítaniu, v jeho svetle je potrebné chápať nielen perspektívy týkajúce sa novej evanjelizácie, ale všetky základné témy, ktorými sa synoda zaoberala

"Aby nám umožnil účasť na Božom živote (zrv. 2 Pt 1,4), obetoval Ježiš sám seba, vtelením prijal postavenie služobníka a bol poslušný až k smrti na kríži" (zrv. Fp 2,7). Boží život je spoločenstvom troch božských osôb: Otec stále tvorí Syna, ktorý je s ním jednopodstatný, a ich vzájomnou láskou je Duch Svätý. Kresťanský Boh nie je teda Bohom osamelým, ale Bohom žijúcim v spoločnosti lásky Otca, Syna a Ducha Svätého. A táto láska sa najvyšším spôsobom zjavila v Synovom sebaobetovaní, v jeho kenózii" (čl.4).

Trojjediná jednota a kenozis predstavujú teda ústredný bod evanjelia, tak ako ho dnes pod vedením Ducha Svätého cirkev chápe a ako ho má zvestovať kultúre dnešnej doby, pokiaľ ide o jeho obsah, i metódy. "Preto - upresňuje dokument - spoločenstvo v láske a kenozis patrí k ústredným bodom evanjelia, ktoré je potrebné hlásať Európe a celému svetu, aby sa uskutočnilo nové stretnutie Slova života s rozličnými kultúrami" (čl.4).

Dovolím si dve poznámky. V prvom rade sa mi zdá byť veľmi oslovujúci súzvuk medzi týmto spresnením ústredného bodu novej evanjelizácie pre dnešnú Európu a medzi tým, čo píše Chiara Lubichová vo svojej téme o novej evanjelizácii: "Tak ako v minulých dobách sv. František videl evanjelium predovšetkým z pohľadu chudoby, sv. Benedikt skrz modlitbu a prácu alebo sv. Ignác skrz poslušnosť a evanjeliové "násilie" atď., tak nám bolo dané vidieť evanjelium skrz slovo - ktoré Pavol VI. definoval ako jeho syntézu, ako súhrn Božích prianí Krista - a ktoré je vrcholom lásky: skrze jednotu. Jednotu dosiahneme skrze ďalšie slovo, ktoré je vrcholom Ježišových bolestí: "Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?" (Mk 15,34; Mt 27,46) (3).

Ďalej je dôležité zdôrazniť, že zostrenie na centrum evanjelia a ponuka evanjelia skrz evanjelizáciu vychádza v ústrety najhlbším požiadavkám moderného a súčasného európskeho humanizmu, ktorý -

(Pokračovanie na 5.str)

Nová evanjelizácia - nové impulzy k láske

(Dokončenie zo str. 4.)

ako je známe - často oddeľoval, aspoň v niektorých zo svojich základných výrazov, to, čo sa týka Boha, od toho, čo sa týka človeka. Ale potom hľadal autentické hodnoty, z ktorých mnohé majú svoje korene a svoju konzistenciu v evanjeliovej viere. "Hľadaním slobody, pravdy a spoločenstva" - zdôrazňuje v tomto zmysle záverečná Deklarácia - "je v skutočnosti tým najhlbším, najstarším a najtrvalejším požiadavkom európskeho humanizmu a toto hľadanie sa prejavuje i v modernom a súčasnom období. Návrh novej evanjelizácie nie je preto ani zďaleka v protiklade s rozvojom takého humanizmu, naopak. Skôr ho očisťuje a posiluje vo chvíľach, keď mu hrozí strata vlastnej totožnosti a nádeje do budúcna v dôsledku iracionálnych tendencií a novovznikajúceho pohanstva" (čl.4). A pokračuje: "Vzájomné sklbenie pravdy, slobody a spoločenstva, ktoré čerpá zo svedectva života a z Kristovho veľkonočného tajomstva - v ktorom sa nám zjavil trojjediný Boh - tvorí zmysel a základ každej kresťanskej existencie a mravného postupu. ... Z tohoto zdroja sa môže rodiť kultúra vzájomného darovania a spoločenstva ..." (čl.4).

Pokiaľ ide o cesty novej evanjelizácie, zdá sa mi, že aj napriek niektorým konkrétnym návrhom, ktoré sú predkladané, základnou perspektívou, ktorú synoda zdôraznila, je to, aby evanjelizačná misia "ad extra" mala svoje predpoklady v neustálom diele reevanjelizácie "ad intra". Slovo Božie sa v tomto zmysle chápe ako špecifický a neodmysliteľný nástroj tejto nepretržitej reevanjelizácie a Mária je predstavovaná ako model "stáleho rozjímania" Slova a "každodenného úsilia uvádzať ju do praktického života" (čl.5), dokonca ako "Hviezda stálej obnovovanej evanjelizácie" - podľa výroku Pavla VI. (EN 82), a podľa prirovnania, ktoré je drahé východnej tradícii, ako "Hodegetria" (sprievodkyňa na ceste), ako tá, ktorá "nám ukazuje cestu, po ktorej dospejeme ku Kristovi a k plnej jednote medzi jeho učeníkov," aby tak svet uveril" (J 17,21).

Dôležitá je i výzva, že Slovo sa musí žiť v atmosfére spoločenstva. "Čím viac je totiž - hovorí Deklarácia - v človeku zakorenená skúsenosť s láskou Božou odovzdávaná slovom a prežívaná v bratskom spoločenstve, tým viac sa v ňom bude rozvíjať i ochota a schopnosť prijímať všetky požiadavky Kristovho posolstva" (čl. 5). To je, myslím, veľmi dôležitá pastoračná smernica, pretože zdôrazňuje, že duchovné a morálne požiadavky vyplývajúce z evanjelia, voči ktorým má dnešná kultúra veľa výhrad, môžu byť pochopené a žité len vďaka autentickému zapojeniu do skúsenosti cirkvi, ktorej hlavnými princípmi sú viera v Lásku Božiu, uskutočňovanie Slova v praktickom živote a skúsenosť jednoty. Myslím, že i preto synodálni otcovia hovoria: "Veľkú dôveru vkladáme i v novú pastoráciu rodiny, ako "domácu cirkev" a v to, že sa v najrôznejších prostrediach budú množiť malé komunity kresťanského života."(čl.5).

Pokiaľ ide o vlastné misijné poslanie, potvrdzuje sa prvenstvo kresťanského spoločenstva a svedectva, ktoré je znovuobjavené - i vo svetle nádherného svedectva východných cirkví vo svojej radikálnosti, akou je ochota k "mučeníctvu" a k žitiu konkrétnej lásky. "... je nutné, - hovorí Deklarácia - aby hlásanie Božieho slova bolo stále doprevádzané a potvrdzované konkrétnym svedectvom jednotlivcov i celých spoločenstiev veriacich, aby sa tak ukázala celá jeho pravda a božská sila. Pri vernosti toľkých nových mučeníkov našej doby má toto svedectvo čerpať svoju účinnosť zo svätosti života, aby sme vo svojom živote viditeľne ukazovali tajomstvá spoločenstva s Bohom a medzi ľuďmi, ktoré cirkev slaví v eucharistii"(čl.5). V tejto perspektíve dokument uzaviera a hovorí: "A potom je tu ešte evanjelizačná cesta, ktorá zvlášť v našej dobe vyniká nad všetky ostatné... plodnosť tajomstva kríža a Kristovho zmŕtvychvstania", a preto dnes "pociťujeme nutnosť si znovu zvoliť toho, s ktorým sme v krste zomreli a opäť boli vzkriesení k novému životu (zrv. R 6,3-5, Ga 2, 19-20). V ňom chceme zapustiť korene a položiť základy, aby sme tak boli pravými svedkami viery pre Európu"(čl.5). **(Pokračovanie)**

Jozef HAVRAN

S TEBOU

Za hlaholu zvonov,
za spevu vtáctva na svitaní,
za východu ružového slnka
chcem s Tebou, Pane, ísť.

Rovinami Zemplína,
kopcami, ktoré oko sotva dovidí,
jarkami môjho detstva
chcem s Tebou ísť.

Uzimený v bielom nečase,
ošľahaný vetrami,
lejakmi premoknutý
chcem s tebou ísť.

Chcem s Tebou, Pane, ísť,
lebo Ty podávaš mi ruku,
keď zo zlých správ som celkom ustatý
a trpko sa brodím drámou dní.

Ó, krásna nádej,
bez Teba ďalej nestačím:
Buď mojím krokom rozhodným.

O význame liturgickej piesne cherubínskej

Pre mnohých gréckokatolíkov, no najmä pre iných, je grécky obrad akousi "neznámou zemou". Keď však hlbšie nazrieme do jeho pôvodu a zamyslíme sa nad hlbokými myšlienkami jednotlivých modlitieb a piesní tohoto obradu, zistíme, že ešte aj dnes nie je prežitkom. Ešte aj v dnešnej modernej dobe má v sebe toľko kúzla a príťažlivej sily, že môže pripútať svojich stúpencov a splniť všetky náboženské city a požiadavky ich kresťanského srdca. Dôkazom môže byť i známa a obľúbená liturgická pieseň "My, ktorí cherubínov..." (Iže cheruvimy).

Táto pieseň nám pripomína hlboké náboženské pravdy a svojou úchvatnou melodičnosťou vie dať sv. službe vznešený a slávnostný charakter (vonkajší vzhľad). No, žiaľ, mnohí, ktorí túto pieseň spievajú, nevedia čo znamená, aký má pôvod a prečo ju spievame.

Túto pieseň podľa svedectva Dionýza Areopaga zložil carihradský patriarcha sv. Ján Scholastik v V. storočí. Na príkaz cisára Justiniána (527-565) bola zavedená do sv. liturgie. Mala pripomínať, že od samého počiatku bol v cirkvi pri slúžení sv. služby zvyk, podľa ktorého kňazi po skončení modlitby za veriacich slávnostne prenášali na oltár obetné dary - chlieb a víno.

Pieseň sa nielen podľa začiatočných slov volá piesňou cherubínskou, lebo svojou hlbokou skladbou a zvučným nápevom mala vo veriacich vzbudiť nábožné myšlienky a city a prostredníctvom nich nás pripodobniť a spojiť s cherubínmi (najväčšia hodnosť medzi anjelskými zbormi). Podľa svedectva Svätého písma anjeli, ktorí sú pred trónom Boha v nebi, prvýkrát spievali na slávu sv. Trojici pieseň trojsvätú "Svätý, Svätý, Svätý Boh zástupov" (nebeských vojsk). Keď spievame o životodarnej trojici trojsvätú pieseň, predstavujeme cherubínov a podľa ich vzoru aj my stojíme pred trónom večného Boha ako cherubíni. Lenže v nás je mnoho čohosi takého, čo nám bráni plne sa pripodobniť k cherubínom. Takýmito prekážkami sú svetské myšlienky, pozemské starosti a také túžby, ktoré bránia prístupu zbožných citov do nášho srdca. A tieto prekážky podľa slov tejto piesne máme pri sv. liturgii odhodiť od seba. A keď by sa nám podarilo, aby sme na seba i pri liturgii zabudli, vtedy by sme úplne patrili Bohu ako cherubíni.Máme si uvedomiť, že pri sv. službe nie sme na zemi ale v nebi, ktoré nám predstavuje

(Pokračovanie na str.7)

LITURGICKÝ KÚTIK marec 1993

6.SOBOTA - DRUHÁ ZÁDUŠNÁ SOBOTA

Okrem čítaní poriadok ako 13. februára
Čítania: I. Kor 15,12-15; 19-23;
Jn 6,48-54; (ČR str.401).

7.NEDEĽA - DRUHÁ PÔSTNA - Chersonskí mučeníci

6. hlas, ev. na utierni je 6.
Farba: bordová - tmavočervená
Lit. sv. Bazila Veľkého
Antifóny: nedeľné
Tropár: z hlasu, Sláva i teraz: kondák z Druhej pôstnej nedele.
Prokimen a pričasten z hlasu
Čít: Kol 3,12-16;
Mt 5,20-24;
Namiesto Dôstojne je sa spieva Milostiplná Matka.
(V modlitebníku Modlitby a piesne strana 253 a Kristus medzi nami str.124).
Cez týždeň z Lekcionára Čítania v roku z týždňa po Druhej pôstnej nedeli, str. 403

13. SOBOTA - TRETIA ZÁDUŠNÁ SOBOTA

Okrem čítaní poriadok ako 13. februára
Čít: II. Kor 4,14-18; 5,1;
Jn 10,1; 9-15; (ČR 408)

4. NEDEĽA - TRETIA PÔSTNA NEDEĽA - KRÍŽUPOKLONNÁ

7. hlas, ev. na utierni 7.
Farba: bordová - tmavočervená
Lit. sv. Bazila Veľkého
Antifóny: nedeľné
Tropár z hlasu a sv. Kríža. Sláva i teraz kondák 3. pôstnej nedele.
Prokimen a pričasten z tretej pôstnej nedele.
Namiesto Svätý Bože - Tvojmu Krížu.
Čít: Heb 4,14-16;
Mk 8,34-38;
Namiesto Dôstojné je - Milostiplná Matka.
z týždňa LK marec 93
Cez týždeň čítanie z lekcionára ČR po tretej pôstnej nedeli str. 409
Na svätých liturgiách cely týždeň tropár sv. Kríža, a prokimen z tretej pôstnej nedele, Tvojmu krížu. Sv. kríž sa odkladá v piatok.

19. PIATOK - SVÄTÝ JOZEF

Lit. sv. Jána Zlatoústeho.
Farba: bordová - tmavočervená
Tropár sv. kríža, Jozefa, Sláva: kondák z tretej pôstnej nedele, i teraz sv. Jozefa
Prokimen a pričasten z nedele a sv. Jozefa.
Čít: Jak 1,19-27
Mt 1,16; 18-21;

20.SOBOTA - ŠTVRTÁ ZÁDUŠNÁ SOBOTA

Okrem čítaní poriadok ako 13. februára
Čít: II. Tim 2,8-13
Jn 14,1-6; (ČR 413)

21. NEDEĽA - ŠTVRTÁ PÔSTNA NEDEĽA - Jakub, biskup

8. hlas, ev. na utierni 8.
Farba: bordová - tmavočervená
Lit. sv. Bazila Veľkého
Antifóny: nedeľné
Tropár: z hlasu, Sláva i teraz: kondák zo štvrtej pôstnej nedele
Prokimen a pričasten z hlasu.
Čít: Jak 3,13-18;
Mt 5,43-48;
Namiesto Dostojné je sa spieva Milostiplná Matka.
Cez týždeň čítania z lekcionára Čítania v roku z týždňa po štvrtej pôstnej nedeli str. 415

25. ŠTVRTOK - ZVESTOVANIE BOHORODIČKE - prikázaný sviatok

Farba: biela
Lit. sv: Jána Zlatoústeho s večierňou
Na "Pane ja volám" 11 stichýr: z triodu 5, zo sviatku, archanjelovi Gabrielovi 3
Sláva i teraz. zo sviatku. Vchod s kadidlom a Evanjeliárom.
Čít: I.Moj 18,20-33;
Po prechode na lit: I. Tim 1,12-15;
Lk 1,26-35;38;
Prokimen a pričasten zo sviatku. Namiesto Dôstojné je sa spieva Zvelebuj - myrovanie
Ak sa slúži sv. lit bez večierne, všetky menlivé časti sú zo sviatku Zvestovania.

26. PIATOK - ZBOR SV. ARCHANJELA GABRIELA

Farba: biela
Antifóny: denné
Tropár: zo sviatku Zvestovania, Anjelom, Sláva kondák zo sviatku Zvestovania, I teraz kondák anjelom.
Prokimen, pričasten a velebenie zo sviatku Zvestovania
Čít: Zj 22,1-5
Lk 1,26-31

27. SOBOTA - Akaftistova sobota

28. NEDEĽA - PIATA PÔSTNA NEDEĽA - Hilár, úctyhodný

1. hlas, ev. na utierni 9
Farba: bordová - tmavočervená
Lit. sv. Bazila Veľkého
Antifóny: nedeľné
Tropár: z hlasu, Sláva i teraz z piatej pôstnej nedele.
Prokimen a pričasten z hlasu.
Čít: II. Kor 5,16-20;
Jn 2,13-22;
Namiesto Dôstojné je sa spieva Milostiplná Matka
Cez týždeň čítania z lekcionára Čítania v roku z týždňa po piatej pôstnej nedeli str. 421

o.V. BOHÁČ

Ako je to s tebou ?

Chlapec, ktorý sa za svoju vieru nehanbí. Je sobota odpoludnia. Peter sa vracia z knižnice. Cestou stretne kamaráta Ferka: " Kde si sa túlal?" - "netúlal som sa! Bol som v kostole." - "Utekáš hneď do kostola, keď sa chceš modliť?" - "Taký športovec nie som - ale žart nechajme stranou. Bol som na svätej spovedi." - "Aha, preto vyzeráš taký vymydlovaný! O pár kíl si ľahší!" - "Áno, o metrák. Ale chodievam i preto, že tam mám čas trochu sa zamyslieť nad svojím životom. To mi pomáha!"

Ako je to s tebou? Je pre teba spoveď knihou so siedmimi pečaťami? Máš azda zlé skúsenosti ? Alebo si proste neistý, pretože ti nie je všetko dosť jasné? Väčšina ľudí nechápe, že spoveď môže pozitívne ovplyvniť náš osobný život. Mladí majú rôzne názory, otázky, namietky. Všimnime si spoveď podrobnejšie.

Ľudia majú zlé svedomie, keď niečo vykonajú i keď v Boha neveria. V katolíckej Cirkvi je sviatosť zmierenia, ľudovo povedané spoveď. Sviatosť je znamenie Božej blízkosti, Boh sa s nami chce stretnúť aj vo viditeľných znameniach. Vychádza v ústrety ľudskej túhe chápať náboženstvo nielen duchovne, ale i v praktickom živote.

Sviatosť zmierenia môžeme aj nazvať sviatosťou radosti! Alebo myslíš, že je smutné, keď sa človek vráti k Bohu? Najradostnejšie je, že ťa Boh nielen oslobodí od viny, ale zmieri sa s tebou. Zmierenie je viac než odpustenie. Veď môžeme vinu niekomu odpustiť, ale v budúcnosti sa mu vyhnúť. Zmierenie je nielen škrtnutie viny - ale začína NOVÉ PRIATEĽSTVO. Boh sa nepozerá tak často do minulosti, ako do budúcnosti.

Správne spoveď pochopíme, keď ju porovnáme s Kristovým podobenstvom o márnotratnom synovi. Kristus chce ľuďom ukázať Boha ako milosrdného Otca, ktorý nám ide v ústrety, akonáhle uznáme svoju vinu a chceme sa k nemu vrátiť.

Márnotratný syn opustí domov a utratí s priateľmi svoj majetok. Potom príde do "zlej spoločnosti". Keď klesá stále hlbšie, začne konečne uvažovať, že by sa rád vrátil k otcovi a povedal mu: "Zhrešil som pred nebom a pred tebou, nezaslúžim si byť ďalej tvojím synom."

Je dojemné pozorovať tento návrat: Ešte bol syn ďaleko, keď ho otec zbadal a zmocnil sa ho súcit. Šiel mu v ústrety, objal ho a pobozkal. Potom sa slávila veľká hostina na zvítanie.

Boh od nás neočakáva nadľudské výkony. Raduje sa, keď k nemu prikročíme aspoň trochu. Božie odpustenie predpokladá pravda našu ĽÚTOSŤ - ale aj tak je to Jeho dar. Boh môže spravodlivo žiadať viac, napríklad prísny trest alebo veľké pokánie. Ale Boh nás nechce zaťažovať, ale oslobodiť k novému začiatku, pokiaľ je ešte čas.

"Veriť" neznamená len vyznávať Kristovo učenie, znamená to predovšetkým, že Bohu dôverujeme a robíme podľa jeho vôle nie zo strachu, ale pretože Boh nás stvoril z lásky a skrze Krista vykúpil. V asyrštine sa povie "veriť" - "otvoriť päsť", t.j. otvoriť sa Bohu a nie "ukázať mu chrbát". Často sa mladí pýtajú, čo je vlastne hriech. Zjednodušene by sme mohli povedať, že podstata hriechu spočíva v tom, že opustíme Boha. Boh nedal ľuďom len život, ale i SLOBODU. Nechce nás k dobru nútiť - pretože by sme boli ako figúrky. Praje si, aby sme spolupracovali dobrovoľne. Tým má človek i možnosť tejto slobody zneužiť a od Boha a jeho prikázaní sa odvrátiť. Izaiáš hovorí v Starom zákone: "Vaše hriechy sú stenou medzi vami a Bohom" (Iz 59,2).

Katolícke učenie rozlišuje medzi hriechom smrteľným a hriechom zraňujúcim. Smrteľný hriech je úplne odlúčenie od Boha. Zraňujúci hriech náš vzťah k Bohu zraňuje - viac menej silne, ale neprerušuje ho. Predtým sa hovorievalo "ľahké" hriechy, ale keby nám auto rozdrtilo ruku, nebolo by to "ľahké" zranenie, aj keby nebolo smrteľné.

V evanjeliu sa zmieňuje Kristus o "trieskach a brvnách" (Mt 7,3), apoštol Pavol o ťažkých hriechoch, ktoré "vylúčujú z ríše Božej" (Gal 5,19) Kor 6,9, Kol 3.5 atď.). Denne hreší i ten, kto sa poctivo snaží o kresťanský život. "I majster tesár sa utne." Apoštol Jakub píše: "Vo veľa veciach sa mýlime všetci." (3.2).

Smrteľný hriech je radikálne zrieknutie sa Boha. Neznamená len pozdvihnúť proti Bohu "zovretú päsť". Aj keď Boha výslovne nepopierame, ale venujeme sa len a len sebe - sebectvo - alebo si zvolíme "falošné modly" za svoj cieľ, naše priateľstvo s Bohom zaniká. (Sr Rím 1,25).

Mnohí si však kladiete otázku - čo sú modly? Napr. prehnaná láska k peniazom, k moci, k rozkošiam alebo nezdravým vášniam. Veľký filozof sv. Tomáš Akvinský definoval podstatu smrteľného hriechu: "Je to slobodné odvrátenie sa od Boha ako konečného cieľa nášho života a nezmerná žiadostivosť po veciach tohto sveta."

Cirkev toto učenie rozviedla prakticky a životnejšie. Vysvetľuje podmienky, keď sa ide o ťažký hriech. Podstatné sú tri predpoklady:

1. Dôležitá vec. Krádež nepatrného obnosu, podvod v bezvýznamnej veci alebo nevľúdna poznámka nemôžu byť smrteľnými hriechami.

2. Jasné poznanie. Ak niekto hreší vo významnej veci z nevedomosti (nezavinene), chýba dôležitý predpoklad pre smrteľný hriech. Taktiež pod vplyvom alkoholu či drog. Zodpovednosť je obmedzená - pokiaľ sa pravda človek alkoholom neposilňuje, aby spáchal ťažký hriech.

3. Slobodné rozhodnutie. - Čo sa spácha vo veľkom strachu, v polospánku, pri veľkej únave, mocnom hneve alebo je vynútené, nemôže byť smrteľný hriech, pretože chýba - aspoň čiastočne - slobodná vôľa.

Ak teda označí Cirkev niečo za ťažký hriech, mieni tým len vonkajšiu stránku dôležitej veci. Ťažko posúdime, či človek vie, čo robí a či robí slobodne. V jednotlivých prípadoch je niekedy ťažko nájsť hranicu medzi ťažkým a zraňujúcim hriechom. Preto má človek SVEDOMIE, ktoré mu povie - ak je zdravé - akú veľkú vinu má.

V závere by sme si azda mohli pripomenúť, čo býva najčastejšie ťažkým hriechom - odpad od viery, vražda a dobrovoľný potrat, znásilnenie, obchod s omamnými látkami, veľká krádež, mučenie a iné zlé zaobchádzanie s človekom (v zamestnaní a p.), prostitúcia, krivá prísaha, stále nepriateľstvo, závažné ohovaranie, manželská nevera, stálé zanedbávanie modlitby a sv. liturgie, odmietanie lásky k bližnému, či snahy pomôcť mu, predmanželský sexuálny styk, nestarať sa o starých rodičov, sebevražda, zneužívanie vlastného tela, výsmech a opovrhnutie voči viere.

Deti sa obyčajne ťažkého hriechu dopustiť nemôžu, chýba im k tomu uvedomenie si závažnosti hriechu. Dospievajúca mládež však už môže mať a má plnú zodpovednosť pri rozlišovaní hriechu. **P.H.**

Naši jubilanti v marci:

o. Juraj **BUMBERA,** na odpočinku v Prešove - (2.3.1918) - 75. narodeniny

o. Marián **POTÁŠ**, Dr.OSBM správca farnosti Orlík - (2.3. 1918) - 75. narodeniny

o. Vladimír **MOLČANYI,** správca farnosti Repejov - (4.3. 1908) - 85. narodeniny

o. Bohumil **ČELUSTKA**, CSsR na odpočinku - (14.3.1913) - 80. narodeniny

o. Andrej **ZEHER,** správca farnosti Petkovce - (18.3.1928) - 65. narodeniny

Vyprosujeme im - Na mnoho rokov, šťastných rokov.

O význame liturgickej piesne cherubínskej

(Dokončenie zo str. 6)

náš chrám, v ktorom na oltári ako na tróne je Boh, pred ktorým my stojíme, spievajúc na jeho slávu trojsvätú pieseň, podľa vzoru cherubínov.

Naozaj vznešene tieto myšlienky vyjadruje i pieseň, ktorú sv. Bazil vložil do sv. služby namiesto cherubínskej piesne. "Nech umĺkne všetko ľudské stvorenie, nech stojí so strachom a trasie sa a na nič zemského nemyslí, lebo prichádza Kráľ kráľov a Pán pánov, aby sa obetoval a dal sa za pokrm veriacim. Pred ním idú anjelské zbory so všetkými kniežatmi a mocnosťami, mnohooké cherubíni a šesťkrídli serafíni tvár svoju zakrývajúc a spievajúc "aleluja", t. j. chváľme, oslavujme Boha.

Po dokončení prvej časti cherubínskej piesne kňaz slávnostne prenáša obetné dary - chlieb a víno na oltár, kde sa stanú obetou nového zákona, keď dáme Bohu presväté Telo a presvätú Krv nášho Spasiteľa. Po tomto slávnostnom prenesení darov nasleduje druhá časť cherubínskej piesne. "Aby sme dôstojne oslávili Kráľa, ktorého anjelské zbory neviditeľne nosia vo víťazoslave". V tejto druhej časti piesne aj napriek tomu, že ju spievame v našom rodnom jazyku, je mnoho nezrozumiteľného, čo nám treba vysvetliť.

V starodávnych časoch v gréckom i v rímskom vojsku bolo vo zvyku, že novozvoleného panovníka vojaci vzali na svoje plecia za zvukov výkrikov a spevov a nosili ho medzi vojakmi a cez mesto. Tento zvyk sa prejavuje aj dnes, keď slávneho futbalistu zdvíhajú na ihrisku do výšky a oslavujú ho. Celá táto oslava panovníka vyzerala nasledovne. Šesť vojakov si položilo na plecia kopije, na ktoré položili štít, ktorým sa vojaci v boji bránili proti strelám a bodnutiam kopijami. Na tento štít posadili panovníka. Tento slávnostný úkon sa po grécky volal doriferejn, v staroslovienčine dorynosima a v našom jazyku nosiť vo víťazoslave. Tento obraz sa prevádza vo sv. cirkvi nasledujúcim spôsobom: Kňaz, ktorý predstavuje jedného z neviditeľných anjelských zborov, berie do ruky tanier s chlebom, ktorý sa o chvíľu stane Kráľom a Vládcom a zdvíha ho do výšky a nesie v prítomnosti Božieho ľudu v slávnostnom sprievode na oltár.

Sv. cirkev sa rozhodla tento vonkajší úkon konať pri sv. službe na základe nasledovných slov Sv. písma. V prorockej knihe Izaiáša 37/16 čítame "Pán zástupov (anjelských)) Boh Izraela, ktorý sedíš nad cherubínmi". Podobne hovorí i žalm 79 "Ktorý sediš na cherubínoch" a 112 žalm, 4 verš "Nad všetky národy vyvýšený je Pán".

Podľa týchto slov Sv. písma aj Boh má svoje nebeské "vojská", ktoré sú rozdelené na zbory. Sv. cirkev je tiež podľa vzoru nebešťanov rozdelená na zbory a tieto zbory sv. cirkvi pri sv. službe dôstojne oslavujú Kráľa, ktorý zostúpi na oltár a je medzi nami. Takto nám treba rozumieť pieseň "My, ktorí cherubínov...". A keď sme jej porozumeli, uvedomele ju budeme spievať ako verní synovia a dcéry našej gréckokatolíckej cirkvi.

o. V. PETRÁŠKO

Po stopách živého svedectva viery

ĽUDIA, KTORÍ ZMENILI SVET OKOLO SEBA SÚ SVEDECTVOM O BOŽEJ LÁSKE. SÚ TO ĽUDIA, KTORÍ ZVÄČŠA ODDALI CELÝ SVOJ ŽIVOT KRESŤANSKÝM IDEÁLOM.

Židovská katolícka komunita

Izrael, ktorý existuje ako štát vyše štyridsať rokov, vytvorili prisťahovalci z viac než 120 rozličných krajín a priniesli sem so sebou rôzne kultúry, jazyky – jedinečné skúseností, a rozličné vierovyznania, žijú v krajine s búrlivou minulosťou, usilujú sa o lepšiu budúcnosť. S takmer 4 a pol mil. obyvateľov Izraela je vyše 75 % Židov, zatiaľ čo kresťanov je sotva 10 %. Zväčša ide o kresťanov Arabov. Avšak je tu aj skupina nie veľká – židovských kresťanov. Židovská katolícka komunita založená v roku 1955. Ruská židovka a kresťanka Rina Geftmanová založila túto zvláštnu komunitu na podporu Židov, ktorí krstom vstúpili do Katolíckej cirkvi. Hovorí: „Keď som sa stala kresťankou, neodlúčilo ma to od židovského národa. Som presvedčená, že navždy zostanem dcérou Izraela. O toto sa Židia usilovali, udržiavať si svoju totožnosť s osudom židovského národa – životom a spolupatričnosťou. Nie je to ľahké mať oboje, neraz človek cíti priam napätie, je to ustavičný boj, ale je tu a jedného dňa mi to vstúpilo do srdca. Ozvalo sa čosi, čo ma volalo späť, ku koreňom národa – do Jeruzalema. Bolo to ako keď sa vo vás prebudí nejaká veľmi stará spomienka. Do Izraela som sa vrátila ako Židovka ale aj ako kresťanka a tu som založila takú celkom maličkú Cirkev. Tvorili ju katolíci, hovoriaci po hebrejsky. Niektorí z komunity boli Židia a boli tu i Židia so zmiešaných manželstiev. Všetci sme Izraelci a náš materinský jazyk je hebrejčina. Ľudia sem prichádzali ako prisťahovalci s tým, že chcú ostať kresťanmi, no zároveň sa chcú modliť v jazyku tejto krajiny.“ Rina, ani ostatní katolíci, ktorí sú rovnako oddaní ako ona, si plnší život ako je ten v ktorom nie sú popierané ich židovské korene a sú plne súčasťou ich kresťanského života, ani nevedia predstaviť. Kresťan musí poznať svoju vlastnú históriu, aby pochopil proroctvo svojej viery. Čítať evanjelium a nespomenúť pri tom židovský národ, je to predsa ten istý príbeh o Bohu, ktorý sa tak veľmi chce priblížiť človeku, že sa rozhodne pre jediný národ a tento národ je poslom pre všetky národy, čo prídu po ňom. A práve toto nekonečne obohacuje židovský život modlitby.

Za tých 25 rokov čo je Rina späť v Izraeli má za sebou nesčíselne veľa prednášok, vydaných kníh a brožúr ako napr. Čakanie na úsvit. Čo je vlastne príbeh jej života ako židovskej kresťanky v Izraeli. Jej život v modlitbe i služba židovskému národu, je zdrojom povzbudenia pre mnohých. Všade kde príde s radosťou rozdáva poklad, ktorý dostala od Boha ako dedičstvo.

EVANJELIZÁCIA JE JEDNOU Z NAJVÄČŠÍCH ZBRANÍ KATOLÍCKEJ CIRKVI V DEVÄŤDESIATYCH ROKOCH. KONFERENCIA NA TÚTO TÉMU BOLA INŠPIRÁCIOU PRE RÔZNORODÚ SKUPINU ZÚČASTNENÝCH:

Konferencia o evanjelizácii

Írske hlavné mesto Dublin pretína rieka Vifi. Divokí bojovní Vikingovia z Nórska križovali tieto vody v 9. storočí. Našli tú kresťanskú krajinu. Pustili sa plieniť kláštory i mestá. Z ich prvého opevneného sídliska vyrástol dnešný Dublin. Dnes, niekoľko storočí neskôr, zišlo sa na severnom brehu rieky Vifi okolo 4 tis. ľudí ako odpoveď na 2 tisícročné povolanie – učte všetky národy. Témou I. severoeurópskej konferencie o evanjelizácii bola Ježišova výzva: Poďte a nasledujte ma. Čo očakávali účastníci od tejto konferencie?

Usilovať sa o to čo chápeme pod pojmom kresťanstvo a čo je v Írsku dnes postavené na hlavu. Aby ľudia mohli povedať toto je kresťanská krajina, toto je kresťanské spoločenstvo. Írsko – krajina presiaknutá misionárskou tradíciou robila hostiteľa a žiačika plného otázok prednášateľom z piatich kontinentov. Medzi iným boli tu biskupi z Nigérie aj z Indie. Celé 3 dni sa účastníci modlili a debatovali o tom, ako sa má chápať Ježiš a evanjelium. Kristovi oddaní vyznávači z Ázie, Afriky a dokonca z Južnej Ameriky hovorili o svojich skúsenostiach.

POLITICKÉ ZMENY, KTORÉ SA ODOHRALI VO VÝCHODNEJ EURÓPE KONCOM ROKU 1989 BOLI ZVÄČŠA NEVYSPYTATEĽNÉ. BOLI RÝCHLEJŠIE NEŽ BY SA DALO OČAKÁVAŤ A ISTOTNE RADIKÁLNEJŠIE, NEŽ BY KTO BOL KEDY DÚFAL.

Cirkev – domov pre všetkých

Stretnutie prezidentov Buscha a Gorbačova malo na Malte za následok nový pohľad veľmocí na perestrojku. Avšak v náboženskej oblasti najzávažnejšou udalosťou bolo stretnutie Jána Pavla II. s ruským prezidentom M. Gorbačovom. Náboženské reformy pokračovali v Poľsku, Rumunsku a v ďalších krajinách a svet sa prizerál ako múr medzi východným a západným Berlínom padá. Zbúranie múru symbolizovalo koniec doby útlaku a prenasledovania, doby, ktorá bola znesiteľnejšia pre mnohých vo východnom Nemecku vďaka podpore Cirkvi. Cirkev bola ako ostrov – domovom pre iných. Tu sa mohli kresťania otvorene zhovárať s ľuďmi, ktorým mohli dôverovať, tu si mohli povedať to čo sa neodvážili vysloviť na pracovisku. Cirkev zohrávala stále väčšiu úlohu. Veľmi dôležité bolo, že existovali spoločenstvá veriacich, kde sa veriaci mohli vzájomne podporovať. Komunistický režim – vtedajšia vláda, chcela marxistickú ideológiu, ktorú vnášala medzi ľudí, aby jej aj verili. Pre veriacich to bol problém svedomia a kompromisu. V roku 1987 sa konalo v Drážďanoch katolícke stretnutie. Vtedy sa prvý raz vo východnom Nemecku zišlo 80 tis. katolíkov. Biskupi zdôrazňovali, že sme povinní prehovoriť a mocne podporili Cirkev, aby na seba vzala zodpovednosť hovoriť k svetu. Vďaka týmto zhromaždeniam nabrali ľudia odvahu k nenásilným akciám. Mládež niekedy napr. vzdorovala policajnej agresii proste tým, že pasívne pred nimi stála, neraz so sviečkami v rukách. Cirkev to podporovala. Katolícka cirkev sa stala mostom a to nielen medzi východom a západom, ale medzi všetkými krajinami. Katolícka cirkev vo východnom Nemecku má pred sebou sľubnú budúcnosť...

AMERICKÁ ČERNOŠSKÁ CIRKEV JE UŽ DÁVNO ZNÁMA SVOJOU ŽIVOU HUDBOU A VÝRAZNÝM ŠTÝLOM. NIKDE NIE JE TAKÁ EVIDENTNÁ AKO PRÁVE V MNOHONÁRODNOSTNOM LOS ANGELES.

Farnosť sv. Brigity v Los Angeles

69-ročná cirkev sv. Brigity v stredojužnom Los Angelos sa nepodobá nijakej inej katolíckej Cirkvi v meste. Keď sa v roku 1979 farnosť priklonila k Jozefitom radu kňazov a bratov černošského apoštolátu začal tamojší správca, otec Viliam, duchovnú obnovu zameranú na základe skúsenosti katolíckej cirkvi a černošskej kultúry. Dnes kňazi a farníci sv. Brigity naďalej slúžia Bohu v rámci hnutia ako „Holizmus“. Je to obrovský výraz tradičného i súčasného zároveň. Spoločenstvo tejto farnosti dosahuje vo výraze takejto sv. omše uspokojenie, cítia vanutia Ducha Svätého naplno. Celé to katolícke jadro majú prikrášlené životným štýlom. V Spojených štátoch Amerických je 12 mil. černošských katolíkov vrátane približne 55 tis. černošských katolíkov v Los Angelskej arcidiecéze. Keďže liturgia sv. Brigity ponima do seba kultúru svojich veriacich, stáva sa strhujúcim príkladom hnutia černoš-ských katolíckych rodín v Amerike. Také je evanjelium, všeobecnej Cirkvi. Má čiernu farbu, africkú kultúru a zneje radosťou.

Tieto životné príbehy ľudí, ktorí svojou odvahou žiť vo viere zmenili svet okolo seba sú pre nás svedectvom na zamyslenie a výzvou, aby sme aj my začali slová Ježiša Krista a jeho radostnú zvesť evanjelia brať vážne a stali sa kvasom pre ľudí s ktorými sme a okolie v ktorom žijeme.

Relácia LUMEN 2000 STV 2

STRANU PRIPRAVIL: a. m.

NA NÁVŠTEVE

Boh je prítomný v každom okamihu života, všade. Ako hovorí žalmista vo Sv. písme, obklopuje nás spredu i zozadu. Obzvlášť je však prítomný jedinečným spôsobom na miestach, kde mu prejavujeme zvláštnu úctu a poklonu - v bohostánku, v Eucharistii. Ježiš sa rozdáva všetkým, ktorí mu veria a ktorí po ňom túžia. Zakaždým, keď prechádzam okolo chrámu, kde prebýva Boží Syn - Ježiš Kristus, pozýva ma dnu, aby som v kaplnke ticha pookrial na duši i na tele. Keď vstúpim pod vysoké klenby, na ktorých sú nádherné maľby svätých a keď pokľaknem na vykľačané dosky, poviem mu najprv - Ahoj, Ježiš. Vtedy sa na mňa milo usmeje a v mojom srdci počujem jeho pozdrav, ako keď zvony odbíjajú hodinu. Potom mi povie: Vitaj, môj priateľ, som veľmi rád, že si neodmietol moje pozvanie. Veľmi ma teší zakaždým, keď si spomenieš na mňa. Ver, niekedy mi je veľmi smutno, najmä, keď vidím, ako si ľudia nevedia rady so svojím životom. Ja by som ich tak rád pohladil, tak veľmi rád by som im vliał novú miazgu života, novú silu. Zatiaľ, čo ja takto čakám tu na nich v chráme, v bohostánku, oni sa zháňajú po rôznych veciach, handrkujú sa o pravdu, vedú nezmyselné spory, ktoré z nich odoberajú energiu a okrádajú o lásku, ktorú by mohli použiť pri zlepšovaní sveta- pomocou núdznym, hladným, trpiacim, ľuďom smutným, opusteným... Náhlia sa kdesi a ani sami nevedia kde. Ty si však prijal moje pozvanie. Preto smelo načri a napi sa z Môjho prameňa živej vody, ktorý naplní tvoje telo i dušu večnosťou. Ja som Pravda a Život. Nik, kto pije z tohoto prameňa, nebude viac smädný. Ja som naplnenie tvojho života. Nič a nik iný ti nedá to, čo ti ponúkam Ja.

Nabudúce, keď prídeš, priveď so sebou aj svojich rodičov - otca, mamu, súrodencov, spolužiaka, kamarátku. Porozprávaj im o našom rozhovore Povedz im o svojom zážitku zo stretnutia so mnou. Ukáž im cestu života a šťastia.

(t. m.)

Viera DONOVALOVÁ-KLENKOVÁ

V Tvojom mene

Kým neodhodím vlastné prianía,
Pán môj a Boh môj, vzácny dar,
kým nezapriem aj vlastnú tvár,
kým moju lásku všetko ráňa,

ako môžem ísť v Tvojom mene?
Mňa vlastné túžby zobuli.
Môj postoj nie je zo žuly.
Život je iba chromé cnenie.

Odpusť mi, v rúchu kajúcnika
chcem zase vstať a vykročiť.
Nech do duše mi hlas tvoj vniká
jak do oráčin lány žít!
Len ty si zomrel za človeka.
Rozkáž mi, Pane, vstať a ísť!

BLESS THE LORD

Preklad anglického textu

Chváľ, duša moja Pána,
a oslavuj jeho sväté meno,
Pán ma zachránil pred smrťou.

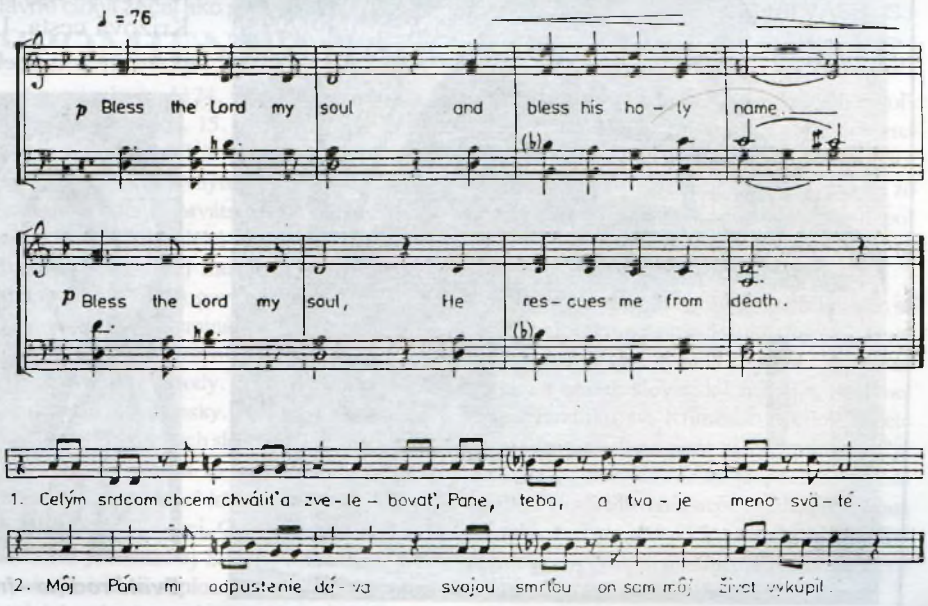

STRETNUTIE S KARDINÁLOM CARLO MARIA MARTINIM

Z iniciatívy Pápežského východného inštitútu (PIO) v Ríme o. Clarenca Gallaghera, SJ, zavítal dňa 26. januára t. r. do tohto inštitútu kardinál Martini. Najvážnejším dôvodom jeho príchodu medzi profesorov bola Nová evanjelizácia a úloha tohto inštitútu pri jej praktickom napĺňaní. Všetci členovia PIO chceli počuť z úst povolaného o možnosti pomoci plnenia konkrétnych úloh na tomto poli.

Kardinál C. M. Martini sa najprv pochvalne vyjadril o práci PIO, zablahoželal k 75-ročnému výročiu jeho založenia a poďakoval za výchovu mnohých odborníkov, ktorých PIO za uplynulý čas vychoval. Po úvodných slovách rektora C. Gallaghera sa kardinál zoširoka rozhovoril o Novej evanjelizácii. Podľa neho Nová evanjelizácia, to nie je začínanie od nuly. Ide v nej predovšetkým o obnovu toho, čo už bolo dvetisíc rokov - života podľa evanjelia. Ide o plný kresťanský život tých, ktorí uverili v Ježiša Krista. Ide však aj o všetkých ľudí, lebo cirkev je poslaná ohlasovať radostné posolstvo celému svetu podľa slov Ježiša Krista. On dal príkaz apoštolom: "Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta." (Mt 28, 19-20). Toto posolstvo lásky, radosti a oslobodenia z otroctva hriechu patrí všetkým ľuďom. Sme povolaní radostne nasledovať Krista a svojím príkladom zvestovať ho všetkým v každodennom živote.

Z kresťanského sveta

Bolo zaujímavé ho počúvať, keď hovoril o skúsenostiach zo svojej milánskej arcidiecézy, ktorá je do počtu obyvateľov jednou z najväčších na svete. Kardinál C. M. Martini každý rok vypracúva Ročný pastoračný program, ktorý potom cieľavedome napĺňa spolu so svojimi biskupmi, kňazmi, horlivými laikmi, ba so všetkými veriacimi. Každý rok organizuje pastoračné stretnutia s Komisiou pre neveriacich - aspoň päťkrát do roka. Spolu hľadajú nové evanjelizačné formy, prostredníctvom ktorých by sa dalo osloviť všetkých. Napríklad kardinál nedávno napísal List mladým, ktorých nikdy nestretáva. Rozposlal ho prostredníctvom mladých kresťanov. Tí ho dali svojim priateľom a známym. Ohlas na tento list bol veľmi veľký. Mnohí mladí ľudia, ktorí nechodia do chrámu, nepraktizujú svoju vieru, alebo sú úplne neveriaci, mu napísali odozvu na tento jeho list. Vravel, že sú to listy plné hľadania, plné dôvery a túžby po priateľstve. Naša úloha je pomôcť týmto ľuďom, lebo nás potrebujú. Ide len o to, nájsť primeraný prostriedok komunikácie s nimi. Ale najdôležitejší je náš životný príklad. Kto uveril v Ježiša Krista, nemôže už žiť bez neho. A kto naozaj žije podľa neho, ten kráča vo svetle, žije v radosti a v jeho živote má všetko zmysel.

Čo bolo však veľmi zaujímavé, hovoril aj o pastorácii v Rusku, ktorá sa týka katolíckej cirkvi. Problémy v tomto smere sú dosť veľké. Profesori PIO kládli rôzne otázky, na ktoré veľmi jasne a konkrétne odpovedal. Práca na poli Novej evanjelizácie spočíva naďalej vo veľkej odbornosti profesorov, ktorí tu vychovávajú stovky študentov. Majú sa z nich stať teologickí odborníci na poli východných cirkví. To je vaša staronová úloha.

Na záver srdečného stretnutia a veľkého obohatenia o. rektor kardinálovi poďakoval, že si našiel pre nás čas, že nás obohatil svojimi slovami a skúsenosťami.

o. Ján BABJAK, SJ

Romanská rotunda z 12. storočia v Horianoch neďaleko Užhorodu je jednou z najvýznamnejších architektonických pamätníkov duchovnej kultúry Podkarpatska. Jej mimoriadne veľkú hodnotu predstavuje aj interiér s unikátnymi freskami neznámeho majstra zo 14. storočia, ako je Útek do Egypta, Posledná večera, Kristus pred Pilátom, Krížová cesta, Ukrižovanie a ďalšie. Rotunda opäť slúži pôvodnému účelu - odbavujú sa v nej naše bohoslužby.

Svätá rodina - freska neznámeho majstra zo 14. storočia

Nové študijno-výskumné centrum východných cirkví v Ríme

V jednom z našich predchádzajúcich čísel (Slovo 1992, číslo 22) sme informovali o špecializovanej rímskej ustanovizni, zameranej na východné cirkvi, o Pápežskom východnom inštitúte. V dnešnom príspevku chceme doplniť túto informáciu o nové skutočnosti, poznanie ktorých je dôležité aj pre nás, najmä z hľadiska potreby nášho skontaktovania sa so svetom na spoločensko-duchovnej úrovni. Ak totiž nechceme pokračovať v našom doterajšom uzatvorení sa do seba, musíme hľadať a využívať všetky možnosti spojenia s kultúrnym svetom. V oblasti cirkevnej a v oblasti vzdelania toto platí hádam dvojnásobne. Prvým predpokladom nadviazania stykov je získanie informácií o možnostiach a perspektívach na tomto poli, čo je aj cieľom tohto príspevku. O čo teda vlastne ide?

Roku 1992, na základe daru talianskej rodiny Aletti, Pápežský východný ústav dostal do užívania priestranný dom v bezprostrednej blízkosti Baziliky S. Maria Maggiore. V ňom bolo zriadené nové študijno-výskumné centrum, tzv. Centrum Aletti, zamerané na sprostredkovanie kontaktov medzi Východom a Západom.

Zmyslom centra je vytvorenie priestoru a príležitostí na prehĺbenie vzájomných kultúrnych a náboženských kontaktov. Vychádzajúc z tejto perspektívy, centrum si kladie za cieľ prípravu odborných sympózií, prehlbovanie a rozširovanie poznatkov najmä o kresťanskom východe. Mimoriadne dôležitou aktivitou centra je organizovanie vedeckých a odborných stáží, pre expertov, predovšetkým z východnej Európy. Centrum im zabezpečuje pobyt a je nápomocné pri ich práci sprostredkovaním kontaktov s talianskymi špecialistami a umožňovaním prístupu do rímskych archívov a akademických centier. Dôležitým rozmerom týchto podujatí je najmä vytvorenie platformy pre osobný kontakt, výmenu skúsenosti názorov, medzi reprezentantmi rozličných cirkví, kultúr a národov. Centrum má ekumenický charakter, jeho možnosti využívajú ako gréckokatolíci, tak aj predstavitelia pravoslávnych cirkví, či príslušníci latinského obradu. Takto sa všetci vo vzájomne otvorenom duchu môžu navzájom lepšie spoznávať. Seriózna a pritom veľmi priateľská atmosféra centra je pre všetkých príkladom a dôkazom úprimnej snahy katolíckej cirkvi o prehĺbenie svojej medziobradovej jednoty a súčasne podnetom na obnovenie jednoty so sesterskými pravoslávnymi cirkvami. (Termín "sesterské cirkvi, ktoré sú v takmer úplnej jednote s nami", pre pravoslávne cirkvi začal ako prvý používať Pavol VI. a aj napriek našim historicky zdôvodniteľným a ľudsky pochopiteľným ťažkostiam v tejto oblasti, by sme si hádam predsa len mali začať osvojovať jeho používanie, ale najmä jeho ducha.)

PLÁN ČINNOSTI CENTRA

Nahliadnime teda podrobnejšie a po poriadku do programu aktivít tohto centra. Centrum Aletti je integrálnou časťou Pápežského východného ústavu so zvláštnym zameraním na štúdium a výskum tradície kresťanského východu a jej vzťahu k súčasnej kultúre tak Východu ako aj Západu.

a) Centrum vypracovalo a v rámci Fakulty cirkevných vied Pápežského východného inštitútu realizuje špecializovaný program pod názvom Kresťanský východ dnes. V rámci tohto programu je možné dosiahnuť titul licenciátu a doktorátu.

b) Ročne organizuje dva až tri semináre alebo sympóziá pre špecialistov na dôležité a aktuálne témy vzťahov Východ-Západ. Z týchto vydáva zborníky (Acta), podľa možnosti vo východných rečiach, teda aj v niektorej zo slovanských reči.

c) Zabezpečuje jedno až dvojmesačný pobyt pre vedeckých pracovníkov a profesorov kresťanskej inšpirácie, predovšetkým laikov, bez ohľadu na ich cirkevnú príslušnosť, s cieľom umožnenia realizácie osobného študijného programu. (Hostiteľská kapacita centra je približne 10 osôb.)

d) Mesačne usporadúva stretnutia na tematiku kresťanského východu, otvorené pre rímsku verejnosť.

e) Každý semester centrum organizuje stretnutia pre študentov východného obradu, ktorí študujú v Ríme, ako pomoc pri ich náboženskej a intelektuálnej orientácii.

f) Keďže centrum, tak isto ako aj Pápežský východný inštitút, je zverené do vedenia jezuitom, organizuje kurzy prehlbovania poznania východnej špirituality pre mladých jezuitov, resp. pre zodpovedných rehoľných vychovávateľov a formátorov z iných rádov a kongregácií zo Západu i Východu.

o. Cyril VASIĽ, SJ

VÝROČIE NARODENIA VEĽKÉHO BISKUPA

Posledné mesiace minulého roka sa v susednej mukačevskej eparchii niesli v znamení osláv 260. výročia narodenia veľkého mukačevského biskupa ThDr. Andreja Bačinského (1732 - 1809). Ich vyvrcholením bola sv. liturgia v Katedrálnom chráme Povýšenia sv. kríža v Užhorode, ktorú s prítomnými kňazmi odslúžil biskup - ordinár Ivan Semedi. Spieval katedrálny zbor pod vedením M. Orosa. Po sv. liturgii bola v katedrálnej krypte panychída.

Andrej Bačinský sa narodil 14. novembra 1732 v rodine gréckokatolíckeho kňaza v Beňatíne, okr. Michalovce. Po maturitnej skúške na jezuitskom gymnáziu v užhorode študoval teológiu v Trnave. Po vysvätení na kňaza pôsobil v Hajdúdorogu. Na biskupský stolec zasadol v roku 1772. Zapojil sa do hnutia za kanonizáciu mukačevskej eparchie, zlepšil prípravu na kňazskú službu a preniesol bohoslovecký seminár do Užhorodu. Upevnil základné školstvo, postaral sa o vydanie učebníc a v roku 1793 založil užhorodský učiteľský ústav. V roku 1773 sa zúčastnil známej viedenskej synody Gréckokatolíckej cirkvi. Zomrel 7. novembra 1809.

Počas svojej 37 ročnej biskupskej služby získal nehynúce zásluhy na duchovnom, kultúrnom, národnom i hmotnom povznesení svojho ľudu.

(pk)

SPOMIENKA NA SV. CYRILA V RÍME

Spomienka na 1124. výročie smrti sv. Cyrila bola v pondelok, 15. februára t. r. v Bazilike sv. Klimenta v Ríme. Zorganizovali ju a viedli Chorváti. Hlavným celebrantom bohoslužby bol rektor Chorvátskeho kolégia v Ríme Anton Bevin. Liturgická reč bola chorvátska, okrem eucharistickej modlitby, ktorá bola v latinčine, Dr. Mile Bogovič, rektor teologickej školy vo Veľkom seminári v Rijeke, v Chorvátsku, v homílii zdôraznil odkaz sv. Cyrila pre všetky slovanské národy. Prihovoril sa aj hlavný celebrant po taliansky. Prosby veriacich boli prednesené v rôznych slovanských jazykoch.

Na bohoslužbách sa zúčastnilo dosť veriacich a asi štyridsať kňazov. Okrem Chorvátov aj Česi, Slovinci, Gréci, Ukrajinci, Macedónci a pravdaže aj Slováci a iní. Boli prítomní aj niektorí diplomati, zástupcovia slovanských národov pri Svätej Stolici. Bohoslužby doprevádzal chór chorvátskych rehoľných sestier a bohoslovcov. Na záver sa všetci kňazi a veriaci so zapálenými sviečkami odobrali k hrobu sv. Cyrila. Prečítaním úryvku zo života Konštantína si všetci sprítomnili pohreb. Odznela aj Cyrilova modlitba, ktorú sa pomodlil pred svojou smrťou.

Na záver pred slávnostným požehnaním sa prihovoril rektor Anton Bevin slovami, ktoré sú výzvou aj pre nás: Keď prídu do Ríma veriaci z našich slovanských krajín, nech neobídu Baziliku sv. Klimenta. Ak ich budete sprevádzať, príďte s nimi tu - k hrobu sv. Cyrila. Tu je náš koreň, tu je pochovaný náš apoštol. Nech Slovania neprichádzajú do Ríma len ako turisti, ale nech tu prichádzajú ako pútnici - vyprosiť si posilnenie pre svoju vieru a potrebné milosti.

o. Ján BABJAK, SJ

Otec biskup Mons. Ján Hirka pri vysluhovaní sviatosti v prešovskej katedrále

NOVÝ HROB

Dňa 13. 2. 1993 zomrel o. Mikuláš Magyar, narodený 19. 12. 1905 v Palote, správca farnosti naposledy v Zbehňove, od 30. 4. 1991 na odpočinku v Gregorovciach. Pohreb bol dňa 16. 2. 1993 v Zbehňove. Pohrebné obrady vykonal o. biskup Mons. J. Hirka.

Duchovná obnova v klokočovskom chráme

"Pomôž nám, Vládkyňa, a zľutuj sa nad nami. Zachráň nás, lebo hynieme pre množstvo našich hriechov."

(Tropár z Molebenu Prečistej Bohorodičky)

Ako každú prvú sobotu v mesiaci, aj v túto februárovú, zišli sa veriaci nielen klokočovskej farnosti, ale aj z najbližšieho okolia, aj napriek nepriaznivému počasiu, aby spolu s najdôstojnejším o. biskupom Milanom Chauturom boli účastní na naslávnejšej obete Pánovej. Pod obrazom našej nebeskej Matky Klokočovskej odovzdali svoje srdcia na oslavu Bohorodičky a jej jednorodeného Syna, aby tak v období duchovnej obnovy vykonali "očistný kúpeľ" a zasvätili svoje srdcia našej vernej Zástankyni a nebeskej Matke.

Pokoj, láska a modlitby sa rozlievali medzi pútnikmi tohto mariánskeho miesta. Práve o odovzdanosti a pokore hovoril v slávnostnej homílii najdôstojnejší o. biskup M. Chautur. "Odovzdávanie sa pod ochranný plášť Panny Márie aj v posledných chvíľach tohto života vzbudzuje posilnenie a nádej na zmierenie sa s naším nebeským Otcom." Toto krásne svedectvo lásky prirovnal k sviatku Stretnutia Pána, keď starček Simeon s radosťou povedal: "Teraz prepustíš, Pane, svojho služobníka v pokoji podľa svojho slova." (Lk 2,29).

Posilnení pútnici sa za spevu mariánskych piesní vracali potom domov, aby sa ešte s väčšou horlivosťou vrátili na toto zázračné mariánske miesto o mesiac a potvrdili túžbu po čistote a obnove svojej duše.

Peter ŽEŇUCH

Nová kaplnka - duchovná oáza

Pekným duchovným zážitkom pre pedagógov a študentov Strednej zdravotníckej školy sv. Bazila Veľkého v Prešove bola posviacka kaplnky.

Deň s veľkým "D", ktorý sme všetci túžobne a s radosťou v srdci čakali, nadišiel 2. februára. V ten deň vládla v priestoroch školy slávnostná atmosféra. Umocnil ju príchod dôstojného otca biskupa J. Hirku, hlavného svätiteľa našej kaplnky, a generálneho vikára M. Gajdoša. Oboch vzácnych hostí srdečne privítala pani riaditeľka MUDr. N. Mydlíková a študentky ich pozdravili básňou a piesňami. Vďaku za privítanie vyslovil otec biskup v svojom príhovore, v ktorom vyzdvihol skutočnosť, že naša škola bude mať kaplnku - miesto duchovnej oázy. Oslovil študentky, budúce zdravotné sestry, ktoré budú stáť pri lôžkach chorých a nemal by im nikdy chýbať na tvári úsmev a v srdci láska. Podelil sa tiež so svojimi zážitkami a skúsenosťami z čias, keď on sám pracoval ako ošetrovateľ v nemocnici. Bolo to milé a úprimné vyznanie.

Po tomto úvodnom privítaní nasledovalo samotné posvätenie kaplnky, ktorá bola zasvätená sv. Bazilovi Veľkému, patrónovi našej školy. Na obrad posvätenia nadviazala svätá liturgia. Po jej ukončení sa s nami otec biskup Hirka rozlúčil slovami matky Terezy z Kalkaty: "To, čo robíme, je kvapka v oceáne, ale tá kvapka by v oceáne chýbala."

A. MIŽÁKOVÁ

NECHCEME BYŤ LAMPOU ZAŽATOU POD MERICOU

V tomto duchu prežívali februárové nedeľné popoludnie kresťania mestečka Svidník, ktorých kroky viedli do zasadačky strednej zdravotníckej školy Milosrdného samaritána. Na podnet CZŠ sv. Juraja v spolupráci s miestnymi katolíckymi farskými úradmi, začal sa, počnúc 14. februárom, odvíjať pre rodičov, mládež a širokú verejnosť cyklus prednášok na akutálne témy. Cieľom tejto aktivity je prispieť k formovaniu kresťanskej osobnosti, ktorá bude schopná aj v tomto dnešnom hlučnom tempe citlivo zachytávať hlasy potrebné na ceste k Bohu.

V prvej prednáške: "Od kresťanskej symboliky ku kresťanskej realite" odovzdal prítomným kus svojho JA, kus seba, špirituál pôsobiaci v Spišskej Kapitule Bartolomej Urbanec. Jeho život bol poznačený príkorím a utrpením pre spravodlivosť a vernosť Kristovmu učeniu. Je chvályhodné, že spôsobené utrpenie nepoznačilo jeho osobnosť zatrpknutosťou, ale práve naopak, vnútorným jemnocitom, ktorý je u neho tak veľmi výrazný.

Teší nás, že aj napriek veľkému nedostatku času, ktorým je každý z nás poznačený, s radosťou prijal naše pozvanie a po namáhavej ceste z Ríma jeho kroky smerovali k nám - do Svidníka. Jeho hlboké myšlienkové úvahy obohatili prítomných o cenné duchovné skúsenosti, povzbudili, vliali do sŕdc putujúcich k Bohu posilu a nádej.

V 2. časti stretnutia veľmi citlivo a uvážene zodpovedal na mnohé zvedavé otázky, ktorými ho zasypali prítomní poslucháči.

Zážitok zo spoločného stretnutia umocnila krátkym kultúrnym programom mládež z farnosti Božského srdca vo Svidníku. Na svoje si prišli aj tí najmenší. Počas prednášky im bola k dispozícii školská družina so všetkými vymoženosťami pod starostlivou ochranou sestry Rafaely.

Ďalšie stretnutia sa plánujú v 2-3 týždňových intervaloch, na ktoré budú pozvané ďalšie kresťanské osobnosti.

Veríme, že takéto stretnutia nám pomôžu k tomu, aby sa náš kresťanský život nepodobal zažatej lampe pod mericou.

E. V., Svidník

PÔSTNA DISCIPLÍNA V PREŠOVSKEJ GRÉCKO-KATOLÍCKEJ DIECÉZE

VO VÝCHODNEJ CIRKVI POZNÁME TIETO PÔSTY:

1. **Pôst prísny**
- zdržanlivosť od mäsa
- zdržanlivosť od mliečnych a vaječných jedál
- a pôst: (újma – trikrát jesť a len raz sa do sýtosti najesť).

2. **Zdržanlivosť od mäsa**
- a pôst: (újma – trikrát jesť a len raz sa do sýtosti najesť).

3. **Zdržanlivosť od mäsa**

4. **Pôst eucharistický** – hodina pred sv. prijímaním (prírodná voda a liek pôst neruší).

Pre prešovskú gréckokatolícku diecézu, podľa obradných predpisov byzantského obradu, na základe uznesenia 8. zasadania Biskupskej konferencie ČSFR v Brne dňa 28. januára 1992, platí táto pôstna disciplína:

1. **Pôst prísny**
- pondelok po Syropôstnej nedeli (začiatok veľkého pôstu), avšak zo závažných dôvodov môže byť preložený na tretí deň, t. j. na stredu (popolcovú)
- Veľký piatok.

2. **Zdržanlivosť od mäsa a pôst** (újma):
- v predvečer Vianoc: 24. decembra,
- v predvečer Zjavenia Pána: 5. januára.

3. **Zdržanlivosť od mäsa:**
- všetky piatky roka,
- všetky stredy v období veľkého pôstu,
- sviatok Povýšenia sv. kríža: 14. september,
- sviatok Sťatie hlavy sv. Jána Krstiteľa: 29. august.

V tieto dni veriaci zadosťučinia zdržanlivosti konaním niektorého z nasledujúcich spôsobov:

a) zdržovanie sa mäsitých pokrmov,

b) skutok nábožnosti:
- účasť na sv. liturgii (ak sa ináč jej zúčastňuje len v nedeľu),
- krížová cesta,
- pôstny moleben,
- bolestný ruženec,
- pôstná večiereň.

Poznámka: okrem sv. liturgie, môžu byť odbavované aj mimo kostola.

c) Čítanie sv. Písma aspoň 10 minút.

d) Skutok lásky k blížnemu:
- návšteva chorého – s konkrétnym prejavom pomoci,
- návšteva cintorína – spojená s modlitbou za zosnulých,
- hmotná pomoc – chudobným, viacdetným rodinám.

e) Zrieknutie sa televízneho programu – okrem správ, alebo zrieknutie sa
- fajčenia,
- alkoholu,
- alebo iný sebazápor.

Záväznosť tejto pôstnej disciplíny je pre každého veriaceho, ktorý zavŕšil 14. rok života až do smrti.

Zákon pôstu – újmy zaväzuje plnoletých od – 18. roku života až do začatia 60. roku života.

Od zdržanlivosti od mäsa sú oslobodení veriaci, ktorí túto pôstnú disciplínu ináč dodržiavajú, v slobodných týždňoch (tzv. VOĽNICE), a to:
- Od Vianoc do predvečera Zjavenia Pána, t. j. od 25. XII. do 4. I.
- Vo Veľkonočnom svetlom týždni.
- Vo Svätodušnom týždni.
- Po nedeli Mýtnika a farizeja.

Ďalej od pôstu i od zdržanlivosti od mäsa sú oslobodení:
- chorí,
- tehotné a dojčiace ženy,
- cestujúci
- stravujúci sa vo verejných zariadeniach,
- Pri slávnostných, alebo aj iných naliehavých prípadoch od pôstu i od zdržanlivosti od mäsa môžu dišpenzovať správca farnosti. (Pod dišpenzovaním sa rozumie oslobodenie a nie nahradenie iným spôsobom).
- Zdržanlivosť v dňoch sviatkov: Sťatie hlavy sv. Jána a Povýšenie sv. kríža – platia v samotný sviatok (v nedeľu odpadá).
- Ak navečerie Vianoc a Zjavenie Pána padne na sobotu alebo nedeľu – treba zdržanlivosť a újmu dodržať v samotný deň alebo preložiť na piatok.
- Ak na piatok v roku alebo stredu veľkého pôstu padne cirkevný alebo štátny sviatok – pôst nie je.

Kto napriek týmto úľavám zachováva prísnejší pôst, koná bohumilý skutok.

Smerom k jednote

Východná a západná polovica kresťanstva, pravoslávie a rímsky katolicizmus, sú rozdelené tisíc rokov od vzájomnej exkomunikácii vyhlásenej Rímom a Konštantinopolom v r. 1954. Môže dôjsť k zjednoteniu skoro?

V r. 1964 pápež Pavol VI. a patriarcha Athenagoros vzájomne zrušili túto exkomunikáciu. Od toho času obidve cirkvi boli zamestnané v teológickom dialógu. Nie je tajomstvom, že pápež Ján Pavol II., prvý pápež zo slovanského národa hlboko si želá, aby toto zjednotenie sa stalo, ak je možné ešte počas jeho pontifikátu pred rokom 2000, aby tak kresťanstvo mohlo vstúpiť do 3 tisícročia zjednotené od východu po západ, schopné po toľkých storočiach rozdelený dýchať znova obidvoma pľúcami. Náboženská situácia na Ukrajine je veľmi vzrušujúca. Je to dôležitý skúšobný test. Táto rozsiahla úrodná zem bývalého Sovietskeho zväzu zdá sa, že zažíva náboženskú obrodu. Chrámy sú preplnené. Nebezpečím je, že nekresťanské sily, vrátane bývalých komunistov, môžu využiť a zneužiť náboženské cítenie pre svoje vlastné ciele. Na Ukrajine štyri náboženské kresťanské skupiny sú v možnom konflikte. Predovšetkým je to Ukrajinská pravoslávna cirkev spojená s Moskvou, ktorá zahŕňa asi 30 miliónov veriacich. Druhá je autokefálna a veľmi nacionalistická ukrajinská pravoslávna cirkev. Tretia Ukrajinská gréckokatolícka cirkev, ktorých je asi 5 miliónov veriacich, ktorá celebruje sv. liturgiu v tom istom byzanskom rite ako pravoslávny, ale je spojená s Rímom od svojho založenia v r. 1596. A konečne je to rímsko-katolícka cirkev, ktorá predstavuje asi 500 tisíc ukrajincov poľského pôvodu.

Čo sa stane v Ukrajine zrejme určí aj osud katolícko-pravoslávnych vzťahov v budúcnosti.

Podľa amerického časopisu Report 8/92
Preklad o. o.

MYŠLIENKA

Pane Ježišu, my všetci túžime po tvojej prítomnosti. A preto, aby sme rozoznali vôľu tvojej lásky od všetkého ostatného, v tichosti a pokoji srdca sa snažíme oddať sa ti v úplnej jednoduchosti. Šťastní sú tí, ktorí sa ti priblížili s dôverou srdca, ktorá je prameňom jasavej radosti a chvály.

Zjavenia a videnia

Čo si myslí teológ

Čo sa stalo minulosťou, to už nepatrí do moci človeka. Na tom on už nič nemôže zmeniť. Prítomnosť mu však očividne uniká. Možno preto sa často ocitá v pokušení dozvedať sa, čo mu prinesie budúcnosť. Silou tejto túžby sa v ňom prebúdza živý záujem o rozličné zjavenia a videnia. Úkazy tohto druhu bývajú síce veľmi zriedkavé, chýry o nich však nie sú ojedinelé. Vždy mávajú charakter subjektívnosti, individuálne osobnej skúsenosti.

Svedectvá o zážitkoch tohto druhu, vierohodne zaznamenávané a tradované, pochádzajú z najrozmanitejších období v histórii až po súčasnú dobu. A týkajú sa tak necivilizovaných ľudí z najprimitívnejších národov, alebo kmeňov, ako aj vysoko erudovaných a odiplomovaných, niekedy až precivilizovaných vzdelancov z najkultúrnejších oblastí sveta. Pritom, aj keď nie vždy, bývajú spájané s problematikou duchovného života, náboženskej viery.

Podľa doznania najpoprednejších osobností spomedzi svätcov, mystikov a vynikajúcich predstaviteľov rôznych náboženských vyznaní, ktorí nesporne stáli na vysokom stupni mravnej dokonalosti, je možné, aby sa človek dostal do celkom zvláštneho styku alebo spojenia s Bohom alebo s nadprirodzenými skutočnosťami, aj keď zaiste nie z vlastného rozhodnutia samotného človeka, ani nie v dôsledku jemu vlastných schopností.

Pravá, živá a žitá, pevná a stála náboženská viera nestojí na týchto zážitkoch. Ani na svoje zdôvodnenie, overenie alebo posilnenie nepotrebuje mimoriadne zjavenia alebo videnia. Tieto napokon nikdy nemajú platnosť všeobecnej hodnoty. Ani nie sú čisto empirickou skutočnosťou na spôsob iných historických skutočností. Pretože v jednotlivých prípadoch sa dá empiricky zistiť, čo sám účastník zjavenia hovorí. Nie je však možné objektívne overiť pravdivosť alebo obsah jeho výrokov. Obdobne sa neopiera lekárska veda o skúsenosti ľudových „liečiteľov", zelinkárov a mastičkárov, ani astronómia nepreberá horoskopy a predpovede astrológov, ani chémia sa neodvoláva na tvrdenia alchimistov a psychológia na nápady psychotronikov alebo parapsychológov. Vždy sú to dva celkom odlišné svety poznania.

Uspokojivo vysvetliť podstatu týchto zážitkov nie je ľahké.

Pozitívny pokrok vo vývoji ľudstva je vždy výsledkom toho, že objavitelia, vynálezcovia, geniálni tvorcovia nových hodnôt vybočili zo zabehnutého stereotypu, vystúpili z usporiadaného radu a odvážne vykročili do neznáma. Ich zvolené vyčlenenia zaiste boli odchýlkou od pravidla, zato však nemuseli byť chorobnou úchylkou. Ak ich azda niekto vtedy vyhlasoval za obete vlastných ilúzií alebo aj halucinácií, tak možno iba preto, lebo sám nedovidel až tak ďaleko a tak hlboko, kam oni už vtedy zrakom svojho ducha prenikali.

Ak človek voľajaký taký úkaz, akým je zjavenie, sám osobne nepozná, alebo nevie ho pochopiť a ani vysvetliť, to neznamená, že už má právo jeho skutočnosť popierať, jeho pravdivosť znevažovať alebo sa z neho vysmievať. Ak o takomto úkaze iba počul, presvedčivá sila samotného zjavenia je úmerná vierohodnosti toho, kto mu o ňom, ako o svojom, vlastnom zážitku, hovoril.

Avšak závažnosť takéhoto úkazu má, alebo môže mať záväznú presvedčivú silu dôkazu len pre toho človeka, ktorý sám osobne takéto zjavenie prežil. Potom aj dopad jeho účinku mocne a trvalo zasahuje nielen najhlbšie a najintímnejšie oblasti jeho citového sveta, ale zmocňuje sa celej jeho osoby, všetkých jeho duševných síl. A bytostným upnutím sa na nadprirodzené skutočnosti potom spravidla už nezmeniteľne a neodvolateľne nasmeruje celý jeho život. Preformuje ho do novej podoby.

Bezpečne a naisto spoznáme svoju budúcnosť, keď sa nám premení na našu prítomnosť, keď sa dožijeme jej príchodu.

Dr. SILVESTER ŠOKA
profesor filozófie
Rímsko-katolíckej
Cyrilometodejskej
bohosloveckej fakulty
v Bratislave

(Prevzaté z Plus 7 dní)

Stranu pripravil: a. m.

Spolok sv. Cyrila a Metoda

NAŠI JUBILANTI

V marci t. r. sa okrúhleho výročia narodenia dožívajú títo naši členovia:

50 rokov - Jozef Dzurjovčin z Michaloviec, **Jozef Harmadi** z Nového Ruskova a **Margita Olejárová** z Drienice.

60 rokov - Mária Čakurdová zo Svidníka, **František Fortuna** z Fulianky, **Jozef Havrilčák** z Oreského, **Ing. Imrich Novák** z Košíc a **Terézia Rudíková** zo Stanče.

70 rokov - František Čitbaj z Kráľoviec, **Ján Hamorský** z Vyšných Remiet, **Juraj Kolinčák** z Topole a **Anna Žoldošová** z Milhostova.

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí. Na mnoho rokov, šťastných rokov.

PODIELOVÁ KNIHA

Vlani pri príležitosti 10. výročia smrti o. Michala Lacka, SJ, bolo v Košiciach sympózium o jeho živote a diele. Pri tejto príležitosti bola odhalená busta v jeho rodnej obci Krásnej nad Hornádom, ktorá je už súčasťou Košíc.

O. Michal Lacko sa celý svoj život venoval gréckokatolíkom a po roku 1950 zvlášť nám - gréckokatolíkom na Slovensku. Burcoval svedomie sveta, bránil nás a potešoval.

Spolok sv. Cyrila a Metoda z vďačnosti k jeho rozsiahlej práci vydal výber z jeho diela pod názvom Gréckokatolíkom. Uverejnené články sú prevzaté z jeho knihy Sv. Cyril a Metod (Rím 1963), z časopisu Slovenské hlasy z Ríma, z Mostu a najmä z Márie - mesačníka slovenských gréckokatolíkov v Kanade.

Výbor spolku rozhodol, že tento zbomík bude pre členov podielovou knihou. Publikáciu budeme expedovať postupne, podobným spôsobom ako Kalendár na rok 1993.

DÔVERNÍCI SPOLKU

Prosíme všetkých správcov tých farností a ich filiálok, kde je aspoň niekoľko členov Spolku sv. Cyrila a Metoda, aby nám na ústredie do Michaloviec nahlásili mená dôverníkov spolku a ich adresy. Prostredníctvom dôverníkov chceme sa rýchlejšie dostať k našim členom. Za ochotu ďakujeme.

Spolok sv. Cyrila a Metoda Hollého 2, 071 01 Michalovce (číslo tel. 0946/240 92).

ŠTEDRÉ SRDCIA

Na podporu Spolku sv. Cyrila a Metoda prispeli:

o. Joan Bajcura, Krásny Brod 50 Sk, **Anna Balogová**, Ložín 50 Sk, **Veronika Bodonská**, Sečovce 50 Sk, **Bohuznáma** 100 Sk, **Bohuznáma**, Krajná Poľana 100 Sk, **Alžbeta Čabinová**, Priekopa 50 Sk, **Ján Čontoš**, Sečovce 50 Sk, **Anna Dučáková**, Vrbov 200 Sk, **Ing. Dušan Ďurišín**, Košice 150 Sk, **Mikuláš Fajdel**, Košice 500 Sk, **Štefan Fedorčo**, Prešov 500 Sk, **Zuzana Gačová**, Vlača 100 Sk, **Anna Glotová**, Radvaň nad Laborcom 100 Sk, **Peter Golmic**, Trnava pri Laborci 50 Sk, **Gréckokatolícky farský úrad v Drienici** 250 Sk, **Gréckokatolícky farský úrad v Hlinnom** 300 Sk, **Mária Grešliková**, Krajná Poľana 50 Sk, **Jozef Havrilčák**, Oreské 100 Sk, o. **Peter Helísek**, Valtice 200 Sk, **Peter Hnat**, Radvaň nad Laborcom 50 Sk, **Mária Hromeková**, Krajná Poľana 50 Sk, **Jozef Hromjak**, Ružomberok - **Plavisko** 100 Sk, **Anna Hromjaková**, Tichý Potok 150 Sk, **Ján Choma**, Sabinov 25 Sk, **Anna Chomjaková**, Ľubovec 50 Sk, **Anna Ignácová**, **Krajná Poľana** 100 Sk, **Mária Janíková**, Kojšov 200 Sk, **Helena Jaškaničová**, Prešov 100 Sk, **PhDr. Ján Kaputa**, Hrabské 50 Sk, **Alžbeta Klebašková**, Streda nad Bodrogom 100 Sk, **Ing. Jozef Kolesár**, Sečovce 500 Sk, **Anna Kolesárová**, Trebišov 100 Sk, **Veronika Kolesárová**, Sečovce 50 Sk, **Ján Kosť**, Koškovce 100 Sk, **Magdaléna Krausová**, Michalovce 100 Sk, **Mária Krupová**, Sečovce 50 Sk, **Mária Lešková**, Falkušovce 50 Sk, **Štefan Majcher**, Trebišov 50 Sk, **Juraj Marcin**, Dvorianky 100 Sk, **Katarína Maximová**, Olšavica 50 Sk, **Veronika Mitrová**, Sečovce 50 Sk, **Mária Mihaľová**, Kačanov 50 Sk, **Mária Mižiková**, Pozdišovce 100 Sk, **Anna Nováková**, Dúbravka 100 Sk, **Ján Ostapčuk**, Sečovce 50 Sk, **Milan Palčík**, Bežovce 50 Sk, **Jana a Pavel Pištejovci**, Hromoš 100 Sk, **Imrich Poprik**, Dúbravka 150 Sk, **K. Pristašová**, Sečovce 200 Sk, **Michal Puškár**, Trnava pri Laborci 150 Sk, **Mária Radiková**, Radvaň nad Laborcom 50 Sk, **Vladimír Raimov**, Vranov nad Topľou 50 Sk, **Ján Sabol, Michalovce** 50 Sk, **Anna Sekeráková**, Priekopa 50 Sk, **Ján Silanič**, Dúbravka 100 Sk, **Michal Smoliga**, Sečovce 50 Sk, **Ing. Ján Soták**, Hlinné 50 Sk, **Janka Struňáková**, Porúbka pri Humennom 100 Sk, **Ondrej Svat**, Jasov 100 Sk, **Mária Šelepcová**, Prešov 100 Sk, **Anna Škovranová**, Prešov-Solivar 150 Sk, **Mária Tamašová**, Sečovce 100 Sk, **Ján Zalom**, Priekopa 100 Sk.

Za Vaše dary Pán Boh zaplať. Dary na Spolok sv. Cyrila a Metoda posielajte poštovou poukážkou vzor "A" - na účet SŠTSP Michalovce, číslo účtu 12440-0900. Na poštovej poukážke v správe pre prijímateľa - na druhej strane - uveďte, že ide o dar. Mená darcov postupne uverejňujeme v Slove. Ďakujeme.

Spomienka na sv. Cyrila Filozofa

MICHALOVCE

V sídle nášho spolku v Michalovciach sme si aj v tomto roku pripomenuli výročie smrti sv. Cyrila Filozofa. V nedeľu, 14. februára vo farskom Chráme Narodenia Panny Márie sv. liturgiu za všetkých ctiteľov solúnskych bratov a za zomrelých členov Spolku sv. Cyrila a Metoda odslúžil a kázal dekan o. Emil Zorvan, člen výboru Spolku sv. Cyrila a Metoda. Členky miestneho speváckeho zboru vyšli s chvályhodnou iniciatívou a z úcty k dielu sv. solúnskych bratov celý zbor pod vedením dirigenta Štefana Irchu spieval jednotlivé časti sv. liturgie.

KOŠICE

V Chráme Narodenia Panny Márie v Košiciach sme si 1124. výročie smrti sv. Cyrila Filozofa pripomenuli v pondelok, 15. februára t. r. Sv. liturgiu za živých i mŕtvych členov spolku odslúžil dekan o. Cyril Janičšin a spoluslúžili prodekani Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty UPJŠ v Prešove a zakladajúci členovia nášho spolku - Mons. Jozef Tóth a Mons. Ján Krajňák, ktorý aj kázal. Ďalej spoluslúžil o. Augustín Leukánič, o. Ladislav Labanič a o. Rudolf Zachariáš. Na sv. liturgii spieval Gréckokatolícky zbor sv. Cyrila a Metoda v Košiciach pod vedením Šimona Marinčáka. V jeho podaní po prvýkrát odznela Liturgia sv. Jána Zlatoústeho, ktorú skomponoval košický skladateľ Mgr. Peter Škvarenina, rodák z Bošian.

Jozef Cincík: Sv. Cyril, perokresba

Členovia Spolku sv. Cyrila a Metoda sa po sv. liturgii zišli na schôdzu, ktorú otvoril a viedol dôverník miestnej odbočky doc. Ing. Jozef Zubrický, SCs. Prítomní sa oboznámili s činnosťou spolku za posledné obdobie. V diskusii vystúpil aj šéfredaktor Slova Ing. Blažej Krasnovský, ktorý priblížil prácu redakcie nášho dvojtýždenníka.

Jediný smer cesty

Evanjelium je potrebné čítať a vysvetľovať vo svetle lásky - lásky človeka k človekovi. Vyplýva to aj z Jánových slov (1 Jn 2,9-11): "Kto miluje bratov, zostáva vo svetle a nemôže sa potknúť. Kto nemiluje bratov, žije vo tme a ani nevie, kam ide, lebo mu tma zaslepila oči".

To je veru nové ešte i dnes, koncom druhého tisícročia kresťanskej éry. Veď podľa toho každý pokrok, pokiaľ sa nerealizuje v znamení lásky medzi ľuďmi, je len tápaním vo tme, zbytočným plytvaním energie.

Spasiteľ nám vo svojom testamente naznačil nové prikázanie: "aby ste sa navzájom milovali, ako som vás ja miloval". Ak sa budeme snažiť čestne a úprimne porozumieť, ako nás miloval Kristus, uvidíme, že jeho láska prekonávala všetky prekážky - že to nebolo len nejaké vzplanutie sympatie, ani robenie dobrých skutkov za nejakú odmenu, ale totálne odovzdanie sa tým, ktorých miloval. Láska je v ňom povýšená na najvyšší stupeň všetkých hodnôt i nad každú bolesť a smrť.

V Ježišovi sa láska objavuje, ako nová rovina života, ku ktorej - ako jedinej nádeji našej planéty a celého vesmíru - vystupuje vývoj. V takomto svetle sa naozaj nemožno potknúť. Len takto mohol vysloviť svätý Augustín svoje odvážne: "Miluj a rob čo chceš". Takto si to bude treba aj vo svojej duši múdro rozložiť, pred sebou i pred Bohom, i pred všetkými, čo sú reálne zainteresovaní do nášho života. V takomto svetle vidieť seba samého, svoju modlitbu a svoje nasledovanie Krista. Jedine v takomto svetle môžeme rozoznať život, ako život skutočný a opravdivý, plný dynamiky, nadšenia a očakávania.

V tomto svetle sa nám zjavuje tajomstvo Kristovej osobnosti a duch jeho Posolstva. Sme pozvaní k systematickému a dôslednému poznávaniu a pochopeniu Slova života.

Z Myšlienok o. J. PORUBČANA, SJ

KRESŤANSKÝ POČIN

Nešťastie nechodí po horách, ale po ľuďoch.

V jednu noc našlo aj rodinu E. Č. v Kalnej Roztoke, keď im červený kohút zhltol všetko a nechal po sebe iba holé múry.

Preto sa veriaci Gréckokatolíckej farnosti v Snine rozhodli urobiť medzi sebou zbierku na pomoc postihnutým, ktorú ich zástupcovia osobne odovzdali. Finančná čiastka v tomto prípade nie je tak podstatná, ako pochopenie pomôcť tým, ktorí sú na ňu odkázaní.

Nech Pán obdarí svojou milosťou všetkých, ktorí akokoľvek prispeli svojim blížnym. Prosme Ho, aby nás v budúcnosti ochraňoval od takých nešťastí.

Štefan LAHOVIČ, Snina

Pastoračná služba pre väzňov

Dňa 16. 2. 1993 sa uskutočnilo celoslovenské stretnutie duchovných a laických pracovníkov v pastoračnej službe pre väzňov. Stretnutie sa uskutočnilo v Banskej Bystrici pod vedením J. E. o. biskupa Rudolfa Baláža v Misijnom dome. Počas pracovného rokovania zazneli podnety a námety pre skvalitnenie a rozvoj pastoračnej služby väzňov.

Biskup P. Gojdič v synagóge

Medzi našimi veriacimi sa zachovalo veľa osobných spomienok týkajúcich sa života v bl. pamäti biskupa Pavla P. Gojdiča, ktoré dokresľujú obraz nielen ľudských ale aj duševných hodnôt tohoto nášho veľkého patriarchu. Tieto spomienky sa stávajú postupom času stále vzácnejšími a želaním ich nositeľov je, aby sa ako vzácne perličky zachovávali pre nás súčasníkov a naše deti. Svoj zážitok takmer spred 70-rokov mi porozprávala bývalá dlhoročná učiteľka, pani Alžbeta Mižičková:

Ako 18-ročná študentka 3. ročníka učiteľskej preparandie v Prešove na Stromoradí som sa vracala zo školy na svoj privát u p. Lukáčovej na Konštantínovej ulici. Po ceste som stretla otca biskupa Gojdiča, ktorý sa veľmi rád vo voľných chvíľach prechádzal práve po Konštantínovej ulici a Stromoradí, kde ho študenti mohli tak často vidieť. Tentokrát to bolo v spoločnosti riaditeľa gréckokatolíckeho chlapčenského internátu Mons. Eugena Dojčáka, ktorý bol mojím strýkom. Otec biskup s pánom riaditeľom sa mi prihovorili, zaujímali o moje štúdium, prospech v škole, rodičov tak, že sme pomaly spoločne došli k židovskej synagóge, ktorá na Konštatínovej ulici stojí dodnes. Zo synagógy sa ozýval pekný, mystický spev, ktorý otca biskupa zjavne upútal, takže sme na chvíľu postáli a počúvali. Vtom zo synagógy vyšiel človek, ktorý, ako som sa dozvedela, bol prešovským rabínom. Úctivo pozdravil otca biskupa, prihovoril sa mu, pričom pán biskup spomenul pekný a zaujímavý spev stále sa ozývajúci z modlitebne. Nato rabín pozval otca biskupa a Mons. Dojčáka do vnútra synagógy. Otec biskup pozvanie prijal a všetci spolu vošli do vnútra. Spolu s nimi zo zvedavosti aj ja. Vo vnútri rabín predstavil modliacim sa pána biskupa, ktorí boli týmto milo prekvapení a vzápätí ho so sympatiami pozdravovali. Zbor, ktorý tvorili, mu osobitne zaspieval pekný žalm, začo otec biskup spevákom poďakoval. Chvíľu sme ešte v synagóge zostali. Po rozlúčení s rabínom aj ostatnými sme vyšli von a pán biskup s mojím strýkom pokračovali v prechádzke. K tomuto zážitku som sa aj neskôr v duchu často vracala vždy, keď som okolo tejto synagógy prechádzala ale aj po rokoch neskôr, keď došlo k smutne známemu prenasledovaniu a likvidácii našich židovských spoluobčanov, zakončila svoje rozprávanie pani Mižičková.

Aj taký bol náš biskup Pavol Gojdič. Skromný, tolerantný k iným vierovyznaniam, úprimne obdivujúci a doceňujúci všetko pekné a hodnotné. Cirkevný hodnostár usilujúci o pokoj a porozumenie. Vlastnosť, ktorá práve v dnešnej dobe môže slúžiť ako vzor mnohým.

Dr. Peter KRAJŇÁK

■ SLOVENSKÝ OROL pri Gréckokatolíckom farskom úrade v Michalovciach získal priestory a tak každý pondelok o 20. hodine sa jeho členovia majú možnosť schádzať na pravidelnú činnosť.

OPÝTALI STE SA...

Na otázku veriacej E. Š. z Handlovej vo veci údajného odopierania krstu detí cirkevne nezosobášených rodičov možno odpovedať nasledovne. Nebol vydaný žiaden cirkevný predpis, podľa ktorého by sa zásadne odmietalo udelenie sviatosti krstu takýmto deťom. Je to však vždy vecou svedomia a dobrého zváženia duchovného správcu, aby posúdil každý jednotlivý prípad, či sú po udelení krstu aj záruky dobrej a systematickej náboženskej výchovy. Ak záruky takejto výchovy nemá, môže sa rozhodnúť krst odložiť na neskoršie, až sa na to vytvoria lepšie podmienky. **(o. J.V.)**

SLOVO - dvojtýždenník gréckokatolíkov. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave. Vedúci redaktor: Blažej Krasnovský. Redaktori: Katarína Maľučká, Anton Mesároš. Redakcia: 080 01 Prešov, Hlavná 1. Grafická úprava a technická redakcia: Karol Neupauer. Sadzba (okrem strán 8, 13, 14) a tlač: Podnik výpočtovej techniky a.s., divízia Košice & Čisopress. Uzávierka časopisu je tri týždne pred vyjdením čísla. Štvrťročné predplatné 24 Sk. Cena jednotlivých výtlačkov 4 Sk. Indexné číslo 496 18.